

universitātes avīze

OTRDIENA,
2000. GADA
18. JANVĀRIS

<http://www.lanet.lv/~luua>

No 7

DOMĀSIM KOPĀ

Filosofija, humanitārās, sociālās zinātnes

Jautājums par fakultāšu veidošanas
stratēģiju LU

Ar LU Senāta 28. jūnija lēmumu tika nolemts konceptuāli atbalstīt Sociālo zinātņu fakultātes dibināšanu, šajā fakultātē ietverot socioloģijas, politikas zinātņu, komunikācijas zinātņu un filosofijas studiju akadēmiskās programmas, pēc iespējas tās papildinot ar profesionālajām programmām. Taču šis lēmums radīja pārdomas, pat nesapratni par to, kāpēc, piemēram, šajā fakultātē būtu jāatrodas filosofiem, jo tradicionāli filosofija tiek pieskaitīta pie humanitārajām disciplīnām.

Lai kļiedētu aizspriedumus par mūsdienu filosofiju un tās piederību noteiktai zinātņu sfērai, jāizprot filosofijas iedaba. Vēlos atgādināt, ka filosofija radās pirms divarpus tūkstošiem gadu kā īpaša disciplīna (pat ne zinātne, bet "zinātniskuma koncentrāts", pretstatā mitoloģijai), kas sākotnēji aptvēra visdažādākās zinātņu ievirzes (fiziku, bioloģiju, astronomiju u. c.). Ilgstošā attīstības procesā tās atdalījās no filosofijas kā patstāvīgas zinātnes.

Taču šis zinātņu atdalīšanās process no filosofijas vēl nav beidzies. Daļa zinātņu mūsdienās spēj attīstīties tikai ļoti ciešā saistībā ar filosofiju, kas dod tām gan konceptuālas nostādnes, domāšanas metodoloģiju, gan jēdzienisko struktūru. Tādas ir sociālās zinātnes. No vienas puses, lietišķo pētījumu empiriskās analīzes jomā tās pretendē uz patstāvību, bet, no otras puses, teorētisko nostādņu jomā sociālās zinātnes nav atraujamas no filosofiskajām nostādnēm. Piemēram, politiskajās zinātnēs noteiktas sabiedrības konkrēta elektorāta analīze var tikt veikta, balstoties uz politisko zinātņu metodēm, taču mācība par demokrātijas, konservatīvisma utt. būtību ir caur un caur filosofiska. Tas pats attiecas uz socioloģiju. Ja socioloģiskos datus var apstrādāt ar lietišķās socioloģijas metodēm, tad to interpretācija nav iespējama bez noteiktas filosofiskas platformas. Arī žurnālistika, masu komunikācijas teorijas balstās uz filosofiskām mācībām par saskarsmi, komunikāciju, cilvēka iedabu utt. Vispārteorētiskā aspektā sociālās zinātnes pilnīgi atrodas filosofijas ietvaros un seko jaunākajām filosofijas tendencēm. Tādēļ filosofijas saistība ar sociālajām zinātnēm nav apšaubāma no teorētiskā viedokļa.

Zinātniskā domāšana Eiropā allaž ir tiekusies klasificēt zinātņu nozares. Klasifikācijas modeļi veidojās antīkajā kultūrā, citādi tie bija viduslaikos, vēl citādi - Jaunlaikos, un XX gadsimtā tie ir kļuvuši daudz sarežģītāki un nenoteiktāki. Jāatzīmē, ka klasifikācijas teorētiskais pamats vienmēr ir bijušas filosofiskās nostādnes, kas valdīja tajā laikā. Tradicionāls ir modelis, kurā dabaszinātnes atdala no gara zinātnēm, jo tas lielā mērā balstās uz Dekarta ideju par divām atšķirīgām substancēm. Taču jēdziens 'gara zinātnes' sevi sintētiski saturēja gan tās dimensijas, kas skar cilvēku, gan tās, kas attiecas uz sabiedrību, jo filosofija tolaik pamatoja šo saistību.

XX gadsimta sākumā jēdziens 'gara zinātnes' sāka mainīties. Tas notika tāpēc, ka pati filosofija sāka uzsvert cilvēka atšķirību no sociāla, pretstatot individualitāti, personību, kurā iemiesojas humanitāras vērtības, sabiedrībai, kurā valda citas, individuālam pat naidīgas, likumsakarības. Šis modelis atsvešināja tā saucamās humanitārās zinātnes (kuru centrā ir cilvēks) no sociālajām zinātnēm (kuru centrā ir sabiedrība). Jāuzsver, ka pārrāvums šo zinātņu starpā ir pašas filosofijas konceptuālo nostādņu radīts, un mūsdienu jaunākās filosofijas tendences to vairs neatzīst, jo citādi skatās uz cilvēka - sabiedrības attiecībām.

Mūsdienu situācija rāda, ka zinātņu klasifikācijā ir daudzas konceptuālas kļūdas, kuras turas spēkā tikai tāpēc, ka domāšana balstās uz gadsimtiem veciem aizspriedumiem, kuri neļauj respektēt jauno situāciju. Piemēram, datorzinātnes nekādā veidā nevajadzētu klasificēt kā dabaszinātnes (kā Latvijā un LU tas tiek darīts), jo datori nāk no tehnikas

2. lpp. ▶

JŪSU ZINĀŠANAI

Zinātniskā konference Universitātē

No 31. janvāra līdz 11. februārim Universitātē notiek ikgadējā zinātniskā konference, kas ietver sevi visplašāko tēmu loku un dod iespēju ikvienam studentam tajā piedalīties. Sikāk par šo konferenci stāsta Zinātņu daļas vadītāja, konferences organizētāja un koordinatore DACE GERTNERE.

Šādas konferences notikušas jau no Universitātes dibināšanas sākuma; šī pēc kārtas ir 58. Konference tiek organizēta visās zinātņu nozarēs, visas zinātniskās nozares veido sekcijas pa zinātņu apakšnozarēm; ir apmēram pāri par 40 sekcijām. Sekciju sēdes tiek koncentrētas divās nedēļās. Apmēram janvāra vidū tiks izsūtīta programma, kurā norādīts, kurā vietā, kad un ciknotiks konkrētās sekcijas sēde. Konferencē gatavoties sākām jau iepriekšējā gadā, novembrī. Uz konferenci uzaicinājam visu fakultāšu akadēmisko personālu izlemot, kādu sekciju sēdes šajā gadā ir paredzētas, koordinēt sēdes nozaru ietvaros tādējādi, lai tās nedublētos. Paredzams veidot arī vienu kopīgu plenārsēdi nozarē, kurā pieci vai seši referenti nolasītu vispārīgākus, plašākus, nozīmīgākus referātus. Pagājušogad mēs mēģinājām veidot plenārsēdi pa nozaru blokiem, likt kopā radniecīgās nozares, piemēram, bioloģiju un medicīnu, matemātiku un datoriku. Dažos gadījumos mums tas izdevās, dažos - nē, jo tomēr arī šis, it kā tuvās nozares ir ļoti atšķirīgas. Zinātniskajā konferencē mums tomēr vajadzētu atrast kopīgu valodu un prast pasniegt materiālu tā, lai saprot arī citi. Pagājušogad biologu sekcijā viens no mūsu ievērojamākajiem bioloģiem Pauls Pumpēns lasīja referātu par hepatīta vīrusu, un es uzskatu, ka tas bija tik interesanti, ka to varēja klausīties jebkurš, viss tika ļoti labi paskaidrots. Ja cilvēks ir pietiekami augsta līmeņa zinātnieks, viņš tēmu spēj izklāstīt ļoti saprotami arī citiem. Ir ideja, ka konferenci nepieciešams popularizēt masu medijos vairāk nekā iepriekšējos gados.

Sekcijas tomēr ir tik ļoti specializētas, ka plašākām masām tas nav tik ļoti interesanti, tāpēc vairāk jākoncentrējas uz plenārsēdi 4. februārī, kas darīs tēmas atraktīvākas visai sabiedrībai. Esam plānojuši, ka plenārsēde būs saistīta ar augstākās izglītības reformu. Plenārsēdē izskatīsim arī jautājumus, kas saistīti ar reorganizāciju, būs referāti gan par zinātņi, gan studiju procesa kvalitātes uzlabošanu. Tā būs arī zināma atskaite par padarīto. Par valodas jautājumiem uzstāsies profesors J. Zaķis; šis jautājums pašlaik ir ļoti aktuāls. Ir interesants moments, ka konferencē jānotiek valsts valodā, vai arī tai nepieciešams tulkojums, kas ir diezgan problemātiski. Vispār pasaulē par to īpaši neuztraucas, ja kāds referātu zinātniskajā konferencē lasa angļu valodā. Rodas jautājums - kādā valodā rakstīt disertācijas? Kāda jēga mums rakstīt disertāciju, piemēram, dabaszinātnēs latviešu valodā, ja te mēs esam trīs specialitāti šajā jomā. Tā arī ir problēma. Par universitāšu tipa izglītību plenārsēdē ir gatavs runāt profesors P. Cimdiņš.

Šobrīd cenšamies iedibināt arī jaunu tradīciju - veidot sekciju, kurā tiek aplūkota studiju kvalitāte. Sekciju vadīs Studiju daļa. Šajā sekcijā mēs gribam iesaistīt visas Universitātes struktūrvienības. Sekcijas ietvaros plānojam organizēt apaļā galda sarunas, kur detalizētāk spriestu par problēmām; referāti jau būtu apkopojošs materiāls. Domāju, ka tā ir ļoti laba ideja, kuru noteikti vajadzētu attīstīt turpmākajās konferencēs, lai mēs varētu izspriest kopīgās problēmas, kas svarīgas visai Universitātei. Par studiju kvalitāti plānojam spriest visplašākajā nozīmē; tai skaitā arī par to, kā zinātniekiem vajadzētu iesaistīties mācību procesā. Aplūkosim jautājumu, kā mācībspēkam jānodarbojas ar lekciju lasīšanu un vienlaicīgi ar zinātnisko procesu, lai viņš varētu būt pietiekami augstā līmenī. Svarīgi ir integrēt šīs lietas. Izskatīsim jautājumu, uz ko būtu jābūt orientētam bakalaura darbam, maģistra darbam, disertācijai. Līdz šim doktorantūra un disertācija ir saprasta kā "tura zinātne"; šodien mēs esam izveidojuši doktorantūras programmas. Asociētajiem profesoriem būtu jāprot vadīt projekti, jāamā prezentēt savu tēmu, lasīt lekcijas - jābūt šai

2. lpp. ▶

ŠAJĀ NUMURĀ:

Kopā ar rektoru pavadījām
Vecogadu

"UA" redakcija un LU rektors: no kreisās B. Kerstena, J. Zaķis, I. Brinkmane, M. Sadovska, I. Jasinska, G. Stepāns, M. Lauva, A. Lase

28. decembrī Senāta sēžu zālē kopā ar citām rektorāta struktūrvienībām tikām aicināti pavadīt 1999. gadu.

Visus laipni sagaidīja LU rektors J. Zaķis kungs. Mūs sveica senās mūzikas ansamblis "Canto" un neparastas dāvanas - apgleznotu krūzīšu veidā.

Prorektorji I. Lāča kungs un J. Krūmiņa kungs stāstīja anekdotes, Arējo sakaru daļas rūķi svešvalodās dziedāja Ziemassvētku dziesmas, bet "Universitātes Avīzes" redakcija nofotografējās kopējā bildē ar tagadējo rektoru un bijušo rektoru portretu galerijas fona.

Nu jau esam 2000. gadā, un cerams, ka piepildīsies visi labie vēlējumi, kurus dzirdējam vai domājam, uz mirkli esot visi kopā.

Demokrātija bez sievietēm nav
demokrātija! 4. lpp.

Par fiziku un fiziķiem
3. un 4. lpp.

"Latvijā man visvairāk patīk
ziema" 4. lpp.

Iepazīsimies ar Svešvalodu fakultātes pasniedzēju Mam

Šajā numurā jauni un jau
zināmi konkursi 7. lpp.

Veiksmīgu sesiju!

JAUNUMI

Viesi LU

Ceturtais no kreisās ASV kongresmenis Toms Lantoss

Nozīmīga diena bija 5. janvāris, kad LU Jūdaikas studiju centru apmeklēja Ministru prezidents Andris Šķēle un ASV kongresmenis Toms Lantoss. Šajā tikšanās reizē klāt bija arī Rīgas un Latvijas virsrabins Natans Barkans, rabins Arj Bickers, Rīgas ebreju kopienas priekšsēdētājs Grigorij Krupnikovs, profesors Hermanis Brannovs no Izraēlas, Jūdaikas studiju centra darbinieki un LU vadība.

Kā pastāstīja profesors Ruvins Ferbers - Jūdaikas studiju centra valdes priekšsēdētājs, Ministru prezidenta vizīte bija ietilpinātā Centrālajā senāk. Šķēles kungu interesē mācības jaunajās formās Universitātē, un kā viena no šādām lietām ir Jūdaikas studiju centrs. Viņš vēlējas iepazīties ar cilvēkiem, kuri strādā šajā Centrā.

Interesanta sakritība bija tā, ka šajā dienā Latvijā ieradās kongresmenis Lantoss, kurš pārstāv Kalifornijas štatu. Viņš ir vienīgais cilvēks kongresā, kurš pārdzīvojis holokaustu Ungārijā - Budapeštā. Tā vizīte šajā dienā Jūdaikas centrā kļuva jo īpaši plaša. Ieradās arī ASV vēstnieks Džeimss Holms un citi vēstniecības darbinieki.

Cieņīgi iepazīs ar Centra darbiniekiem, profesoriem, LU vadību.

Profesors Ferbers pastāstīja par Jūdaikas studiju Centru, par tā darbības mērķiem, mācību formām, kādās programmās notiek darbība, kāda ir studentu atsauksme un kādas ir centra aktivitātes, kā arī par finansējuma iespējām un Jūdaikas studiju centra nākotni. Paldies tika teikts Šķēles kungam, kurš Centru atbalstīja personīgi.

Savā runā Ministru prezidents atzinīgi vērtēja Jūdaikas studiju centra darbību. Šāds centrs Latvijas vēsturē ticis organizēts pirmoreiz. Šķēles kungs arī kā nozīmīgu notikumu atzīmēja konferenci "Ebreji mainīgajā pasaulē", kas notika pagājušā gada rudenī. Viņaprāt, tas bijis viens no gada izcilākajiem notikumiem

Par pasākumiem PIAC Izglītības informācijas birojā

Pedagogu izglītības atbalsta centra Izglītības informācijas birojā, Rīgā, Vaļņu ielā 2, 2000. gada janvārī un februārī tiks organizēti šādi pasākumi:

Janvārī

19.01., plkst. 14.00

Ģeogrāfijas mācīšanas novitātes. Pieredzes apmaiņa un ieteikumi darbam ar apgādi "Lielvārds" izdoto A. Lipsbergas mācību grāmatu "Eirāzija".

Izstāde "Mācību un metodiskie līdzekļi angļu valodā".

26.01., plkst. 14.00

Cikla "Jaunākās mācību metodes un tehnoloģijas" 1. nodarbība - "Projektu metode".

Lūdzam pieteikties pa tālr. 7-226617.

Februārī

02.02., plkst. 14.00

Cikla "Jaunākās mācību metodes un tehnoloģijas" 2. nodarbība - "Jaunā pieeja angļu valodas apgūvē". Ie-

Latvijas kultūras dzīvē.

Vēl Ministru prezidents klātesošajiem pastāstīja, ka nacionālajās skolās notiek mācības astoņās nacionālās minoritāšu valodās, starp tām - arī ebreju valodā. Tās ir valsts finansētas mācības.

Profesors Ferbers atzīmēja, ka Jūdaikas studiju centrā ir akadēmiska apmācība un tā notiek ar ebreju kultūras, ebreju vēstures, ebreju filozofiskās un reliģiskās domas starpniecību. Tā ir arī Latvijas vēstures un kultūras daļa, kas pieder arī pasaulei. Līdz ar šīs kultūras, vēstures un domas atgūšanu notiek Latvijas iekļaušana arī Eiropas un pasaules vēstures komponentē. Baltijas vēstures komponente kā ebreju vēstures padomju gados pilnīgi tika izslēgta, it kā tādas vēstures nemaz nebūtu bijis.

Latvijas laikos, pirmās republikas laikā arī Universitātē nebija Jūdaikas studiju centra, atšķirībā no Tartu universitātes. Tātad, mēs it kā pārmanojam no Tartu universitātes šo te ļoti svarīgo un interesanto virzību - jūdaistiku. Svarīgu teologiem, vēsturniekiem, filozofiem un lingvistiem.

Jūdaikas centra darbība notiek dažādās programmās - teoloģijas bakalauru, reliģijas zinātņu, vēstures bakalauru, filozofijas maģistru un citās.

Savukārt ASV kongresmenis Toms Lantoss savā runā izteica gandarījumu, ka viņš ir uzaicināts ciemos šādā skaistā un tradīcijām bagātā Universitātē. Viņš teica sirsnīgi paldies LU vadībai, rektoram profesoram Jurim Zaķim par iespēju šeit būt. Lantosa kungs bija ļoti gandarīts, ka Latvijas Universitātē augstā līmenī notiek jūdaikas priekšmeta apgūšana un ka tas ir iekļauts vispārējos kursos un programmās.

Tikšanās Jūdaikas studiju centrā bija nozīmīgs notikums Latvijas Universitātes dzīvē.

MĀRA SADOVSKA

DOMĀSIM KOPĀ

Filosofija, humanitārās, sociālās zinātnes

◀ 1. lpp.

pasaules, nevis no "dabas".

Mūsdienu filozofija, un vēl lielākā mērā tas notiks XXI gadsimtā, cilvēku-sociumu skata vienoti, uzsverot tās dimensijas, kas cilvēku iesaista sabiedrībā. Filozofija priekšplānā iznāk tēmas par valodu, komunikāciju, vēsturi, sociālo atmiņu, kultūras struktūrām, kolektīvo sabiedrisko bezapziņu, varu, ideoloģiju, t. i., jautājumi, kas visi ir "sociāli", nevis tradicionāli "humanitāri". Tas redzams jaunākajās tendencēs Frankfurtes sociālo pētījumu skolā (filozofiskā skola), Habermasa komunikatīvās darbības teorijā, Gadamera hermeneitikā, Apela pragmatismā, Fuko mācībā par varu, Rorti neoliberalismā, Levinas mācībā par Citādību, Buber dialoga filozofijā utt. Ja filozofija Latvijā vēlas būt moderna, tad tai ir jāpievienojas jaunākajām pasaules tendencēm, nevis jākļūst XIX gadsimta beigu modeļi, kas strikti atdalīja humanitāro sfēru no sociālās.

Sociālo jautājumu dominance parādās arī ētikas jaunākajās nostādēs, ikdienas estētikā, politikas filozofijā, ekonomikas filozofijā utt.

Filosofijas nodaļas iekļaušanās LU Sociālo zinātņu fakultātē dod priekšrocības gan tā saucamajām sociālajām zinātnēm (socioloģijai, sociālās darbs, politikas zinātnes,

masu komunikācija), gan filozofijai. Sociālās zinātnes šādā vidē vairāk rūpēties par savu konceptuālo, vispārteorētisko līmeni, neieslīgstot lietīško pētījumu sfērā, bet filozofijai būs iespēja sekot jaunākajām tendencēm Eiropā, kas tajā atstata sociālo dominanti, kā arī izmantot tās datus un atziņas, kurus iegūst sociālās zinātnes lietīšajos pētījumos.

Arzemu universitātēs eksistē dažādi varianti, kādās fakultātes vai institūti ir ietvertas filozofijas programma, kā sadalās humanitārās un sociālās zinātnes. Jāmin Helsinku universitāte, kur filozofija ir kopā ar sociālajām zinātnēm, taču ir arī universitātes (piemēram, Maincā, Heidelbergā), kurās ir lielas un spēcīgas patstāvīgas filozofijas fakultātes. Pasaulē nav vienota modeļa, kur atrodas filozofija, jo savā būtībā tā ir daudzdimensijāla. Tāpēc optimāls filozofijas attīstības modelis ir jārada pašiem, t. i., speciālistiem Latvijas Universitātē, un filozofijas studiju programmas padome to saskaata Sociālo zinātņu fakultātē.

Taču paliek atklāts jautājums par humanitāro zinātņu attīstības modeli Latvijas Universitātē. Humanitārajai sfērai tradicionāli pieder valodniecība, literatūra, pedagogija, daļēji arī vēsture. Taču katrai no šīm zinātņu nozarēm ir savas raksturīgas attīstības tendences. Bib-

liotēku zinātne, kas šobrīd paliek Filoloģijas fakultātes ietvaros, savā dziļākajā būtībā ir uz sabiedrību, komunikāciju un informāciju vērstā zinātne ar spēcīgu sociālo dimensiju. Tāpēc diezgan vai būtu pareizi to ilgstoši atstāt humanitārajā jomā. Vēstures zinātne arī mūsdienās ir ieguvusi daudzas dimensijas: katrā zinātnē būtu ļoti vienkrāšoti tajā saskatīt tikai humanitāro zinātņu, līdz ar to pievienojot Humanitārajai fakultātei.

So jautājumu risinājums prasītu publisku, zinātnisku diskusiju par optimālu funkcionālo vienību veidošanu Latvijas Universitātē. Nevar to risināt tikai ar administratīviem līdzekļiem. Pašiem mācībbspēkiem un zinātniekiem un jāiesaistās diskusijā par savas zinātnes attīstības tendencēm, lai studiju programmu klasifikācija nebūtu prestatā izglītības nozaru klasifikācijai.

Senāta Stratēģijas komisijas vārda acinu uz diskusiju par humanitārajām un sociālajām zinātnēm, bet tālākajā etapā diskusijā varētu iesaistīties arī dabaszinātnes un tehnikas zinātnes.

Profesore MAIJA KŪLE,
LU Senāta Stratēģijas komisijas vadītāja,
LZA zinātņu klasifikācijas komisijas locekle

JŪSU ZINĀŠANĀI

Zinātniskā konference Universitātē

◀ 1. lpp.

daudzpusībai. Pašlaik doktorantūra ir novērtēta kredītpunktos un disertācija aizņem tikai ap 60 punktiem, pārējie punkti jāvelti izglītojošām lietām. Šie ir tie jautājumi, kurus, mēs domājam, būtu vērts apspriest kvalitātes sekcijā.

Konference pašreiz tiek plānota sesijas laikā ar brīvlaikā - tas ir brīvais laiks pasniedzējiem. Agrāk tika organizētas studentu zinātniskās konferences, kurās uzstājās tieši studenti. Droši vien ir vērts pie šīs tradīcijas atgriezties.

Konferencē mēģinām iesaistīt arī institūti. Institūti organizē arī savas konferences, piemēram, Cietvielu fizikas institūts šīs pašas konferences ietvaros organizē savējo ar savām sekcijām un struktūru. Bioloģi cenšas katedru sekcijās iesaistīt Bioloģijas institūtu. Tas ir viens no integrācijas aspektiem. Mēs esam uzrakstījuši integrācijas līgumu ar visiem šiem juridiski patstāvīgajiem institūtiem; vienīgā saikne mums ir šī koleģiālā sadarbība. Problēma ir arī materiālajā bāzē; mums nepietiek naudas, lai pirktu viņu pakalpojumus un iesaistītu studiju darbā, sūtītu studentus uz institūtu praksē. Viens no veidiem integrācijas uzturēšanā ir tas, ka cilvēki, kas nāk no institūta, tagad ir fakultāšu pasniedzēji.

Ši skaitās Universitātes iekšējā konference, bet nav izslēgts, ka uzstāsies arī kāds vieslektors. Konference pamatā notiks latviešu valodā, ārzemju lektoros pagaidām nesam mēģinājuši tulkot. Nevar būt zinātnieks, kas neprot angļu valodu. Cilvēki organizē savas sekcijas savās fakultātes - tātad konferencē notiks visur. **Lielā plenārsēdē šogad notiks Aspazijas bulvārī 5, 4. februārī pl. 10. Konferences programma būs uzziņama arī Internetā.**

Mūsu līdzšinējā pieredze lieci-

na, ka konferences sagatavošana norit mēnešiem ilgi. Ja konferencē kāds piesakās, parasti viņš arī dabū vārdu. Ļoti būtiski uzstāties ir doktorantiem. Ja konference ir ļoti plaša, mēs to dalām divās vai trīs daļās; neviens netiek ierobežots, ir visplašākās iespējas uzstāties. Atsaucība ir diezgan nopietna.

Mums vajadzētu padomāt, kur tālāk paliek konferences materiāli. Ir sekcijas, kas pašas publicē šos materiālus, citas līdzekļu trūkuma dēļ to neizdara. Publicēšana ir atbildīgs moments - nopublicēt tikai tēzēs par konferenci nav lielas jēgas. Labāk būtu, ja mēs referātus noformētu kā zinātniskas publikācijas.

No pagājušā gada mums ir iedibināta tradīcija, ka par centralizētiem līdzekļiem publicējam plenārsēžu materiālus, noformējot to kā zinātnisku publikāciju. Šādai publikācijai jābūt noformētai pēc visiem likumiem - ar recenzēšanu, atlasi. Parasti ir redkolēģija, recenzenti, zinātniska rediģēšana. Terminoloģijas simboliem jābūt saskaņotiem. Šādu cilvēku, kas prot rediģēt zinātnisku darbu, nemaz nav tik daudz. Process, lai nopublicētu zinātnisku darbu, ilgst gadu vai divus.

Latvijā ir viens universāls žurnāls "Zinātņu Akadēmijas Vēstis"; tas jau iziet starptautiskajā apritē. Mums ir arī atsevišķi institūtu žurnāli, kas ir nozārēm specifiski. Humanitārajām zinātnēm iznāk žurnāls "Humanities and Social Science"; to rediģē profesors V. Ivbulis. Lai žurnālu atzītu par zinātnisku, tam jābūt starptautiskai redkolēģijai, jābūt darbu recenzēšanai, zinātniskajai rediģēšanai. Pasaulē žurnāli ir sadalīti

gradācijās. Piemēram, ja tavu rakstus nopublicē tik prestižā žurnālā kā "Science", vari uzskatīt, ka esi pasaules līmeņa zinātnieks. Žurnāls ir ieinteresēts uzturēt savu prestižu.

Mēs pasaulei esam interesanti tikai tad, ja spējam spēlēt ar tādiem spēles noteikumiem, ar kādiem spēlē pasaulē.

Kāpēc konferencei jānotiek tieši šeit - Universitātē? Tāpēc, ka šeit ir studenti. Studenti var tikt kaut kur ārpus Latvijas un redzēt, kas pasaulē notiek, ja profesoram ir kontakti. Kāda gan ir jēga Universitātes izglītībai, ja mēs nevaram savus studentus aizsūtīt pasaulē? Kas ir Universitātes izglītība? Tā nav profesija, tas ir cits, augstāks domāšanas veids. Zinātniskais process - tas ir veids, kā mēs varam iemācīt šādu domāšanu. Šī konference spētu mobilizēt studentus, lai viņi savas bakalaura un maģistra darbus izveidotu kā zinātniskus darbus.

Uz zinātnisko konferenci studentiem tiek īpaši aicināti. Daļa to, kas uzstājas, arī ir studenti. Parasti sekcijas referātu lasa vai no profesors vai docents, bet viņa līdzautors ir students. Bieži referātus lasa maģistri, tas ir sava veida treniņš. Studentiem būtu jāzina, ko ir paveikuši viņu pasniedzēji, un to uzzināt dod iespēju tieši šāda konference.

Uzklausījusi - ANDA LASE

TAS VAR JŪS INTERESĒT

Fizika ir mācība par dabu

Jauno 2000. gadu uzsākot, mēs pārdomājam dažādu lietu virzību un to, kādā situācijā atrodamies. Fizikas zinātnes nozīme Latvijā, tās nākotne un nepieciešamība. Par to savas pārdomas pilda LU Cietvielu fizikas institūta pētnieks JANIS JANSONS, Universitātes Zinātņu un tehnikas vēstures muzeja direktors.

- Cik sen ir aizsācies jūsu darbs fizikas jomā?

- Priekā pēc es "fizikēju" jau, pirms sāku grāmatas lasīt. Tēvs mācēja ļoti skaidri atbildēt uz maniem daudzajiem jautājumiem un pastāstīt pašu lietu būtību. Savas aizpētības dēļ viņš vedināja mani lasīt populārzinātniskās grāmatas. Man sākmā pietika ar šo grāmatu šķirstīšanu un attēlu pētīšanu. Kad atradu ko aizraujošu, tad nagi tā vien niezēja, lai pārbaudītu attēlotos eksperimentus.

Skolas pēdējā klasē mācoties, sāku jau nākt kaut ko taisīt un mēģināt ar īstiem aparātiem uz jauno LU Pusvadītāju fizikas problēmu laboratoriju, kuru 1961. gadā nodibināja asistents Ilmārs Vitols, Ojārs Smits un citi "fizikēšanas fani" (kā tagad saka) jaunībā. Tā bija pirmā tīri zinātniski pētnieciskā Universitātes struktūrvienība.

Kad biju pabeidzis Rīgas 2. vidusskolu, tad Ilmārs Vitols mani vēl nepilngadīgu pieņēma darbā par laborantu šajā laboratorijā, jo biju izlēmis turpināt mācības Fizikas un matemātikas fakultātes vakara nodalā. Griebēju kļūt materiāli patstāvīgs un kaut ko nopietnāku uzsākt. Pirmo šo darba dienu Universitātē labi atceros. Tieši šajā telpā, kur tagad atrodas jūsu "UA" redakcija, 1962. gada 13. jūlijā sākās mans darbs fizikas jomā.

Noķļuvu pētniecības grupā pie Valda Steinberga un Jura Berkoviča, kuri nodarbojās ar plāno kārtiņu fiziku Ilmāra Vitola vadībā. Šajā pašā telpā jonu kristālu vadāmības eksperimentālos pētījumus ļoti rūpīgi veica Valters Žiraps. Blakustelpā ar kristālu luminiscences parādībām eksperimentēja Ivars Tāle un vienmēr jaunus idejas kardināja Juris Kuzmins. Pretējā blakustelpā pie kandidāta disertācijas darba mērķtiecīgi strādāja Juris Zaķis, drusku tālāk - Jānis Valbis. Visu LU vecās ēkas kreisā spārņa pirmo stāvu diezgan strauji aizpildīja ar arvien sarežģītākām un precīzākām pētniecības iekārtām idejām bagātē daudz jaunie fiziķi. Gaisotne bija aizraujoša.

Eksperimentālās iekārtas mēs pamatā paši radījām, sākot no idejas, projekta līdz pat visu "dzelžu" izgatavošanai, montāžai un noregulēšanai. Lai radītu šīs unikālās pētniecības iekārtas, bija papildus jāpārgūst mehānika, radioelektronika, vakuumtehnika, zemo un augsto temperatūru tehnika, automātika u. c. Tam visam vēl bija jāiegūst finansu līdzekļi, kurus arī tad neviens par velti zinātnē nedeva. Tamdēļ lielāko daļu no darba laika un enerģijas bija jāvelta līgumdarbiem.

Pēc gada jau vienam no pirmajiem laboratorijas līgumdarbiem patstāvīgi konstruēju ar visiem detalizējumiem jaudīgu elektronu lielgabalu alumīnija tvaicēšanai Vakuumā pārklājumu specializētajam konstruktora birojam. Tā arī turpināju visus šos apmēram 35 gadus izstrādāt, izveidot, "noskaņot" un veikt pašus eksperimentus uz sadarbībā ar mehāniķiem un radioelektronikājiem radītājiem pētniecības iekārtām. Tātad pamatā darbojos tehnikā jeb lietiskajā fizikā.

Man ir akadēmiskais maģistra grāds fizikā. Pēc zinātniskām pakāpēm nesmu tieciet. Esmu līdzautors kādiem 40 publicētiem darbiem,

apmēram tikpat daudz publicētām konferenču referātu tēzēm, vienai grāmatai un piecām autorapliecībām. Darbojos atjaunotajā Latvijas Fizikas biedrībā kā valdes loceklis.

Ilgāk par desmit gadiem esmu likteņa nolemis nodarboties arī ar Latvijas fizikas vēsturisko liecību saglabāšanu un pat krāšanu. Atklāti sakot, krāt man nekad un neko nav patīcis. Par pašu vēsturi vienmēr izsakos ar smaidu Voltēra vārdiem - tie ir meli, par kuriem savstarpēji vienoties visticamāk. Bet dzīve mani piespiedusi nest šo krustu, jo manotumā no vecākiem esmu saņēmis un nevaru izkaisuīt vēja daudzās dokumentālās liecības, sākot no LU fiziķu pirmās paaudzes laikiem. Tēvs, pēc tam māte tās rūpīgi glabāja padomju gados cerībā, ka reiz pienāks tie laiki, kad varēs sniegt atklātību visu patiesību. Līdz tam brīdim viņai pietrūka dažī gadi.

Pirmo rakstu par Latvijas fiziķiem esmu publicējis tieši jūsu avīzē "barikāžu" laikā sakarā ar prof. Frici Gulbja simtgadi, dodot zīmīgu nosaukumu - "Pārliecināts brīvais Latvijas patriots" ("UA", 1991. g. februāris Nr. 17-18). Tamdēļ jau arī pat viņa vārds kopš 1944. gada maija, kad tika atzīmēti F. Gulbja 25 darbā gadi LU, vairs viņa dzimtenē atklātībā neparādījās (izņemot dažos nomenklozēto rakstos). Tolaik mans tēvs bija ievietojis rakstu par F. Gulbi avīzē "Tēvija", godinot Latvijas pir-

nav izdarīts. Mūsu kolēģi arī parādīja, ka pat tik darbietilpīgus un samērā dārgus eksperimentus var sagatavot un veikt, ja tik grib.

Fizikas institūta zinātnieki magneto-hidrodinamikas problēmas risina jau daudzus gadus. Par šo darbu ciklu akadēmiķis Jānis Lielausis ieguva Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielo medaļu. Savā akadēmiskajā runā viņš uzsvēra, ka šo lielo darbu veicis viss kolektīvs kopā, ļoti produktīvi strādājot arī pēdējos gadus, neskatoties uz vispārējām tautsaimniecības grūtībām. Viņi ļoti veiksmīgi pārgrupēja savus spēkus, jo vienmēr darbojies un sadarbojies vairākos virzienos pareizā secībā: teorija - eksperiments - prakse.

Domāju, ka arī ar šo fundamentālo darbu Latvija izies pasaulē, gūstot slavu labā nozīmē.

- Kāda ir šīs zinātnes saistība ar citām?

- Fizika ir pamatu pamats visām eksaktajām zinātnēm. Pateicoties fizikas attīstībai pagājušajos gadsimtos, strauji attīstījušās un vēl straujāk turpina attīstīties arī citas zinātnes. Priekšstati par vielas uzbūvi, Visuma uzbūvi, kvantu fizikas un kodolfizikas atklājumi u. c. tiek tālāk izmantoti citās zinātnēs - inženierzinātnēs, ķīmijā, bioloģijā, medicīnā. Arvien tālāk no nedzīvās dabas sistēmu izpētes uz dzīvās dabas izziņāšanu. Fizika taču ir devusi mo-

Tajās es atturēšos vispārināt fizikas nozīmi, lai neaizskartu juristu, ekonomistu un humanitāro nozaru zinātnieku un mākslinieku pašcieņu.

Modernā fizika un zinātne vispār aizsākās tad, kad dabas pētnieki no novērojumiem un gudriem spriedumiem pārgāja uz šo spriedumu eksperimentālu pārbaudi. Tas sākās samērā nesen, pirms apmēram trim gadsimtiem, kad nodibinājās Anglijas Karaliskā biedrība. Ja nermalods, pirmais algotais biedrības eksperimentators bija Boila asistents Hūks. Tad sāka izprast, ka, lai pētītu kādas parādības, ir jāatbrīvojas no visa liekā un ir jāpēta pats galvenais. To var izdarīt tikai visaptveroši kontrolējamos apstākļos, kādus var radīt un uzturēt laboratorijā. Tad tā "lieta" sāka iet.

Tika apgūta metodika, kā to izdarīt, un tikai tad bija iespējams sākt izpētīt un atklāt vienkāršās likumības, kādas valda dabā. Pateicoties tam, var iet arvien tālāk un tālāk. Tagad nedzīvās dabas izpētē esam tiekuši ļoti tālu uz priekšu. Gūtās atziņas tālāk var pārņemt uz dzīvo pasauli un vispār - uz visu pasauli. Bet tad mēs vairs nevaram atrauti pētīt tikai vienu lietu, neņemot vērā aptverošo pasaules daļu.

Dabā faktiski viss ir savstarpējā atkarībā. Viena no zinātnēm, kas to pēta, ir ekoloģija jeb vides zinātne. Tā analizē cilvēka un dabas mijiedarbību vai, pareizāk, diemžēl, sakot, cik

Foto: TOMS GRINČIS

lūtu. Mums jādomā, ko ar saviem līdzekļiem varam un ko tas dos. Jābūt samēram starp fundamentālajām un lietiskajām zinātnēm. Lai lietiskā zinātnē varētu sapelnīt pietiekami daudz naudas, lai ar šo naudu varētu atstāt fundamentālo zinātne. No otras puses, lai fundamentālā zinātne varētu mūs popularizēt, "izvest" pasaulē. Līdz ar to tiekam kļāt pie dažādām programmām un iespējām atstāt lietisko zinātne un zinātnietlīgo ratiņus. Tam jāiet roku rokā!

- Ko vēlat jauniem cilvēkiem, kas šobrīd studē fiziku?

- To parāda arī citu valstu pieredze - gan Kanādās, gan ASV, gan Rietumeiropas. Arī tur vienā brīdī par daudz sāka aizrauties ar humanitārajām zinātnēm un jaunieši negribēja studēt eksaktās zinātnes, inženierzinātnes. Tā radās krīze. Tas bija pirms 15 - 20 gadiem. Tā rezultātā sāka trūkt speciālistu eksaktajās zinātnēs. Nu, viņi vienkārti tos sāka intensīvāk "izpirkt" ar dolāriem un dočimārkām no pārējās pasaules. Arī no Latvijas, diemžēl!

Tas pats var būt pie mums pēc apmēram pieciem gadiem. Būs vajadzīgi gan inženieri, gan fiziķi, gan ķيميķi, gan biologi, un tad, iespējams, būs jau speciālistu īstajos spēka gados vakuumi. Gandrīz vai būs viņus jāeksportē, ja sabiedrisko, humanitāro un mākslas zinātņu pārstāvji būs spējuši vieni paši sapelnīt šim nolīkam naudiņu.

Pašlaik jau ir novērojama pārprodukcijas tendence juristiem, valodniekiem, ekonomistiem. Pēc fiziķiem liels pieprasījums šobrīd ir vienīgi skolās. Zinātnes iestādēs darbinieki viedājus vecums jau tuvojas 60 gadiem. Tātad, pēc pieciem gadiem daudzi no vadošajiem zinātniekiem aizies pensijā. Līdz ar to būs daudz vakantu vietu.

Aicinu visus, kuriem ir spējas nodarboties ar eksaktajām zinātnēm, to darīt. Visi to nevar. Savuailk Manis jau pieminētais profesors Ilmārs Vitols bija diezgan daudz interesējies par visām mūsu valsts skolām, cik daudz ir skolēni, kuri pēc beigšanas būtu spējīgi studēt fiziku. Tādu bija tikai dažī procenti. Arī citu valstu pētījumi rāda, ka tik nopietnu zinātne kā fiziku var sekmīgi studēt ļoti ierobežotos cilvēku skaits.

Aicinu visus, kuriem ir spējas, nepadot savu mazo pirkstiņu pašlaik vilinošākajam un neiet studēt kaut kādus "menedžmentus", lai ātrāk tiktu pie pārtības, bet iet mācīties šo relatīvi grūto mācību, ko sauc par fiziku, matemātiku, ķīmiju. Kad viņi būs pilnbrīdumā, viņi varēs diezgan labi sevi un ģimeni apgādāt, gūt arī lielu gandarījumu no tā, ka strādā radošu darbu.

Negribu noliegt uzņēmējdarbību un pārējās sfēras, kur arī vajadzīgi talantīgi cilvēki. Diezgan daudz fiziķu ir aizgājuši prom no zinātniskā darba un ar lielām sekmēm var turpināt darboties jebkurā citā sfērā. Fizika dod ļoti labu bāzi turpmākajam darbam. Fizikas studijas vislabāk atstāta loģisko domāšanu, kas brīvā sabiedrībā noder visur.

"Viss balstās uz fizikāliem jeb dabas likumiem. Bez šaubām, ka šiem dzīvījiem organismiem iekšēji notiekošās likumsakarības ir daudz sarežģītākas. Vēl sarežģītākas likumsakarības valda organismu savstarpējā sadarbībā. Ja attiecinām organisma jēdzienu uz cilvēku, tad jau esam nonākuši arī pie visarežģītākajam un vēl pagaidām grūti izprotamām dabas likumbām ... "

mās paaudzes fiziķu skolotāju.

- Zinātnieki ir tie, kuriem parasti ir lielas finansiālas problēmas. Kā tas ir fizikā?

- Sakarā ar tām, zinātne 90. gados Latvijā, kā arī citās pēcpadomju valstīs sāka panīkt. Fiziķi, neskatoties uz to, ka materiālā bāze nav praktiski attīstījusies, ir noturējušies un dod lielu ieguldījumu kopējā Latvijas zinātnes devumā. Ja rēķina pēc zinātnisko darbu publikāciju un aizstāvēto disertāciju skaita, tad fizika ir un būs viena no vadošajām nozarēm. Un arī liecina mūsu institūta gadskartējo atdeves datu statistika pēdējā desmitgadē - sācies kāpums.

Fizikas biedrības pēdējā sēdē 22. decembrī Universitātes Fizikas institūta darba grupas vārdā uzstājās Dr. Agris Galitis ar ziņojumu par "Dinamo eksperimentu". Tas pierādīja pirms vairāk nekā desmit gadiem teorētiski izstrādātā Zemes un citu planētu magnētiskā lauka rašanās un pastāvēšanas modeļa atbilstību eksperimentāliem rezultātiem.

Viņi sešus gadus bija gatavojuši šo eksperimentu, izveidojuši pašu spēkiem milzīgu iekārtu. Tā ir ļoti sarežģīta un domāta, lai modelētu Zemes dzīlēs notiekošos procesus, kuru darbības rezultātā, domājams, rodas magnētiskais lauks. Viņi izmantoja šķidrū nātriju, lai aizvietotu magnu, un iekārtā izveidoja tā virpulveidā plūsmu.

"Dinamo eksperiments" pirmoreiz pilnvērtīgi noritēja pagājušā gada 11. novembrī - Lāčplēša dienā! Pateicoties ļoti labi izdomātam un realizētam eksperimentam, izdevās parādīt to, ka magnētiskais lauks tiešām rodas. Iegūti arī skaitliskie raksturlielumi, kas ļoti saskan ar teorijas paredzējumiem. Līdz šim laikam neviens pietiekami ticams eksperiments, kas pierādītu Zemes magnētiskā lauka rašanās modeli, pasaulē

dernos priekšstātos par ģenētiku, kas tagad jau tiek izmantoti bioloģijas un medicīnas praksē.

Arī pie mums, pateicoties profesoram Ilmāram Vitolam, kurš (kā jau minēju) bija viens no pirmās zinātniski pētnieciskās laboratorijas dibinātājiem, tiek iedibināts jauns virziens - optometrija un redzes zinātne. Tajā šobrīd jau tiek apmācīti maģistranti. Mācās ne tikai mūsu valsts studenti, bet arī ārzemnieki. Izmantotot fizikālās metodes un fundamentālos fizikas priekšstatus redzes zinātnē, paplašinās mūsu zināšanas par cilvēka redzi. Līdz ar to cilvēkiem, kuru redzei ir kādi defekti vai neaplūvētības, būs iespējams arvien labāk korigēt. Mēs taču apm. 90 % no visās dzīvei nepieciešamās informācijas saņemam ar redzes palīdzību, un lielākā daļa no galvas smadzenīnēm piedalās redzes procesos. Tāpēc optometrija un redzes zinātne cilvēkam ir ārkārtīgi svarīga.

- Kas ir fizikā?

- Visplašākajā nozīmē tā ir mācība par dabu. Mēs bieži vien ļoti šauri uztveram, ka tā ir mācība tikai par nedzīvo dabu. Jā, sākotnēji vairāk tika pēta dabas nedzīvā daļa tādēļ, ka tā ir kā ierastāka un labāk izprotama. Dzīvajā dabā liela loma ir pašregulēšanas un nervu sistēmām. Pateicoties informātikas un citu nozaru attīstībai, cilvēki diezgan tālu tiekuši arī šajā ziņā. Viss balstās uz fizikāliem jeb dabas likumiem. Bez šaubām, ka šiem dzīvījiem organismiem iekšēji notiekošās likumsakarības ir daudz sarežģītākas. Vēl sarežģītākas likumsakarības valda organismu savstarpējā sadarbībā. Ja attiecinām organisma jēdzienu uz cilvēku, tad jau esam nonākuši arī pie visarežģītākajam un vēl pagaidām grūti izprotamām dabas likumbām, kuras mēģina aptvert un izprast saudriskās un humanitārās zinātnes.

IEPAZĪSIMIES

"Latvijā man visvairāk patīk ziema"

Pasniedzējs MAMĪ no tālās Madagaskaras Svešvalodu fakultātē studentiem pasniedz afrikānistikas pamatus. Jāpiekrist taču, ka vieslektors no pašas Afrikas - tas ir visai eksotiski. Aicinājām pasniedzēju uz īsu sarunu. Tā risinājās latviešu valodā.

- Madagaskaras licejā ieguvu bakalaura grādu matemātikā un fizikā. Pēc tam mācījos Rīgas Aviācijas institūtā par inženieri mehāniķi, ieguvu maģistra grādu.

Kādreiz Madagaskara bija franču kolonija, tradīcijas arī tagad ir līdzīgas ar franču, eiropiešu. Manā dzimtenē ir gan katoļu, gan protestantu reliģijas. Ir arī ierazās, kas raksturīgas tieši Afrikai. Ja kāds ir nomiris, viņu ietin audeklā un tā gulda kapā. Pēc

pieciem gadiem cilvēks no kapa tiek izrakts, lai viņu ielietu jaunā segā un guldiņu atpakaļ.

Ziemassvētkos gan Madagaskarā ir eglīte tāpat kā Eiropā, cilvēki iet uz baznīcu, ir Ziemassvētku vecītis, dāvanas. Varētu šķist, ka ļaudīm no Afrikas šīs Eiropas klimats ir par aukstu, bet tā tas nav. Madagaskarā ziemā temperatūra ir ap nulli, bet tur nav sniega. Varbūt tādēļ Latvijā man visvairāk patīk ziema, kad ir daudz, daudz balta sniega. Ēšanas tradīcijas gan, šķiet, Latvijā atšķiras no tām manā dzimtajā zemē. Mēs Madagaskarā daudz ēdam salātus ar augļiem, kādu nav šeit.

Latviešu valodu es mācos tikai gadu. Visgrūtāk apgūstamās likās garumzīmes. Runāju arī krievu, angļu valodā.

Prieks, ka 1. - 4. kursu studenti, kuriem pasniedzu, franču valodā runā ļoti labi. Man ļoti patīk mani studenti un tas, ka viņi ir ieinteresēti priekšmetā. Uzskatu, ka mans darbs ir ļoti interesants.

Par Latviju esmu daudz lasījis, daudz maz pārzinu arī tās vēsturi. Mani interesē Latvijas kultūra, labprāt klausos vietējo mūziku, eju uz teātriem. Patīk latviešu country mūzika. Jaukas šeit šķiet cilvēku savstarpējās attiecības; man ir daudz latviešu draugu. Patīk Līgo svētki, pie mums, Madagaskarā, nekā līdzīga nav. Biju pie jūras, tā man ļoti patīka, lai gan šķita tik maza salīdzinājuma ar okeānu. Madagaskarā gan man līdz okeānam jābrauc veselu dienu, šeit jūra ir gandrīz blakus.

Valsts valoda Madagaskarā ir

franču, tur runā arī angļiski.

Manulekciju tēmas par Madagaskaru ir valsts vēsture, ģeogrāfija, tradīcijas. Madagaskarā ir arī muzikāla sala (mūzikā mums ir citādā nekā šeit, ir savi instrumenti; starp citu, arī pats spēlēju ģitāru; manā dzimtenē cilvēkiem vispār ļoti patīk dziedāt un dejot). Tā ir populāra tūrisma zeme, ar plašām izklaides iespējām.

Foto: Toms Čihāns

Ziemassvētkus un Jauno gadu sagaidīju šeit, Latvijā. Studentiem novēlu veselību, panākumus eksāmeņos!

ANDA LASE

VIEDOKLIS

Demokrātija bez sievietēm nav demokrātija!

Ir pagājuši vairāki mēneši, kopš Islandē, Reikjavīk, pulcējās sievietes no Baltijas valstīm, Krievijas, Ziemeļvalstīm un ASV - pavisam 500, lai piedalītos Islandes un ASV valdības, kā arī Ziemeļvalstu Ministru padomes organizētajā konferencē "Sievietes un demokrātija jaunās tūkstošgades ritājumā". Uz sarunu aicināju LU Dzimtes studiju centra (DzSC) direktori IRINU NOVIKOVU, Latvijas delegācijas dalībnieci, lai izvērtētu konferences nozīmi, dalītos iespaidos par tās norisēm un sievietes lomu mūsu sabiedrībā vispār.

- Ar kādu mērķi konferencē tika organizēta?

- Konferences galvenais mērķis bija akcentēt sievietes lomu un dalību procesā, ko saucam par demokratizāciju globālā kontekstā. Pats vārds "globalizācija" ir kļuvis moderns, bet maz tiek runāts tieši par sievietes lomu šajā sarežģītajā politiskās, ekonomiskās un sociālās globalizācijas procesā. Ir nepieciešams strādāt pie starptautiskiem projektiem, jo runa nav par atsevišķu Latvijas, Lietuvas vai Igaunijas sievieti, bet gan par visu valstu sievietēm kopā. Globalizācija nozīmē transnacionālu kapitālu, tādēļ mums vajag būt tik transnacionālam, cik transnacionāls ir šis kapitāls, kurš mūs ekspluatē. Bet mēs sēžam savās robežās un neko nedarām, neesam transnacionālas savā politikā. Konferencē no visām pusēm bija jūtama liela

vēlēšanās pāriet šīs robežas un realizēt starptautiskus projektus.

- Kādu iespaidu uz jums atstāja Islande?

- Valsts atrašanās starp ASV un Eiropu piešķir konferencē simbolisku nozīmi. Islande kļuva par satikšanās punktu starp abiem kontinentiem. Tā ir klusa, mierīga, eksotiska vieta, bet man pašai no dabas krāšņuma gandrīz neko neizdevās redzēt, jo biju ne tikai Latvijas delegācijā, bet arī strādāju darba grupā "Nevalstisko organizāciju efektivitātes veicināšana". Darbs nebija no vieglajiem, jo visas 32 dalībnieces nāca no dažādiem kontekstiem, situācijām, ar atšķirīgu pieredzi darbā NVO.

- Kā jūs vērtējat Latvijas prezidentes piedalīšanos konferencē?

- Ļoti patīkami bija klausīties prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas kdzdes lielisku runu konferences atklāšanā, kā arī dzirdēt komplimentus par to no konferences dalībniecēm un viesiem. Pēc atgriešanās Latvijā prezidente aicināja delegācijas dalībnieces uz tikšanos, lai uzzinātu, kas tiek reāli darīts šajā sfērā. Februārī sāka tikšanās ir gaidāma atkal.

Jāteic, ka tas viss ir diezgan negaidīti, bet tā ir tāda pozitīva negaidītība, jo no tik augstas pozīcijas uz manība jautājumiem, kas skar sievietes kā atsevišķu grupu, vēl nav tikusī pievērstas. Prezidentes attieksme ir mērķtiecīga, praktiska, ir jūtama viņas vēlme pašai ietekmēt to, lai sievietes balss, uzskati Latvijas sabiedrībā tiktu ne tikai sadzirdēti,

bet lai tiem būtu arī politiskās, ekonomiskās ietekmes kanāli.

- Kādu jūs redzat Latvijas sievieti pasaules sievietu kontekstā?

- Par Latvijas sievieti kā tādu (t. i., vienskaitlī) nav iespējams runāt. Ja man liek iedomāties Latvijas sievieti, es redzu kādu stereotipu, tautumeitu, bet no šādas amorfas, stereotipizētas pieejas vajag izvairīties. Var runāt par Latvijas sievietēm, kuras ir ļoti dažādas, un tādā gadījumā es redzu mūsu situāciju tikpat sarežģītu un smagu kā citur pasaulē. Es to raksturotu ja ne kā traģisku, tad kā dramatisku noteikti - lai tā būtu pensionāre vai jauna meitene. Sievietēm Latvijā nav nekādas ietekmes politikas līmeņi, jo mēs nepārstāvam bagātu iedzīvotāju daļu, un finansu, lobešanas kanāli nebija un arī nav kļuvuši mūsu.

Saistībā ar šo problēmu Reikjavīkā liels uzsvars tika likts uz sievietes ekonomiskās neatkarības veicināšanu, konkrētāk - uz mikrokreditēšanas atbilstību mazajai sievietu biznesā.

- Kādas problēmas ir aktuālas sievietēm mūsu sabiedrībā?

- Visām Austrumeiropas valstīm raksturīga problēma ir informācijas nepietiekamība, piemēram, par sievietes mazā biznesa mikrokreditēšanu vai sievietes nevalstiskajām organizācijām. Sievietes NVO ir potenciāli ļoti zīmīgs politiskais spēks, bet tikai tādā gadījumā, ja šis spēks sevi apzinās kā neatkarīgu politikas subjektu, nevis kā marioneti, aiz kuras stāv atsevišķas politiskās partijas,

kas lobē savas intereses ar sievietes NVO nosaukumu. Tas ir sievietes NVO neatkarības jautājums, proti, cik autonoma ir ideoloģiskā platforma, lai politiskajā līmenī varētu aizstāvēt savas intereses.

- Kā sasniegt politisko neatkarību?

- Tas, manuprāt, ir zināšanu jautājums. Cik mums ir informācijas par politisko situāciju valstī, kā varam šo situāciju izmainīt? Sievietes pieder pie informatīvi nabadzīga sabiedrības slāņa, mums trūkst pieejas pie mūsdienu tehnoloģijas ierīcēm. Līdz ar to konferencē tika atstātas projektu idejas: starptautiskās informācijas resursu bankas izveide, Baltijas - Krievijas sievietes lideru apmācības programmai, NVO sievietes tehniskās bāzes paplašināšana un apmācībai darbam ar mūsdienu informatīvajām tehnoloģijām.

- Pastāstiet, lūdzu, par Centru, ko jūs pārstāvējat konferencē!

- Oficiāli tur pārstāvēju LU Dzimtes studiju centru, kas ir vairāk saistīts ar akadēmiskajām dzimtes studijām, bet, no otras puses, es darbojos vairākās starptautiskajās organizācijās, tā ka manu pārstāvēniecību definēt nav tik vienkārši. Es savā darbībā uzskatu par svarīgu uzturēt saikni starp teorētisko un praktisko, jo viens bez otra tie nevar attīstīties produktīvi.

Mums ir bibliotēka, piedalāmies arī dažādos zinātnisko darbu projektos. Dzimtes studiju centrs ir iekļāvis tematiskajā tīklā un turpmākos trīs gadus piedalīsies starptautiskā

jā Sokrata programmas projektā. Tā ietvaros studenti varēs klausīties ļoti interesantu vieslektoru lekcijas par feminismu, vīriešu lomu un maskulinitātes sociālajām problēmām.

Vēl mēs organizēsim jaunu zinātnieču grupu, kuras pašas vēlas nodarboties ar dzimtes studiju problemātiku, kas ir starpdisciplināra nozare - tur iekļaujas vēsture, psiholoģija, socioloģija, politoloģija u.c. disciplīnas. Šovasar notiks apmācības kurss Baltijas - Ziemeļvalstu projektā ietvaros studentiem - magistrantiem un doktorantiem par tēmu: reliģija, etniskums un dzimte.

Sadarbosimies arī ar Dzimtes problēmu centru, kas nodarbojas ar prostitūcijas problēmu izstrādi, ar jautājumiem par nelikumīgu tirgošanos ar cilvēkiem, AIDS. Mūsu dalība šajā projektā ir ar socioloģisku, psiholoģisku izpēti pieeju.

- Ko jūs novēlētu "Universitātes Avīzes" lasītājiem un lasītājām?

- Vispirms, lai studenti un studentes tomēr sagaidītu rektorātu atbalstu pašu studentu darbu krājuma dzimtes studijās izdošanai!

Bet galvenais - novēlu visiem interesi, atvērtību, neabaidīties no tā, ko nezināt, piemēram, par feminismu, dzimtes studijām. Nāciet pie mums un atbrīvojieties no nevajadzīgiem stereotipiem un aizspriedumiem!

ZANE IVANOVA,
LU Vēstures un filosofijas
fakultātes studente

Fiziķis par fiziķiem un...

- Un tomēr es gribētu, lai jūs ietu strādāt uz Fizikas institūtu!

- Bet varbūt uz Jūras ģeoloģijas institūtu? Kādas darbavietas jūs vēl man varat piedāvāt? - es sāku neuzkrītoši tīncināt.

- Un tomēr - Fizikas institūts!

"Lāga zēns" Dzenītis. Man tiešām ir tādas "nelabās" aizdomas, ka viņš tomēr matemātiskās fizikas eksāmeņos mani divreiz novērtēja augstāk, nekā es to būtu pelnījis. Fizikas institūts, Fizikas institūts, Fizikas institūts - ko es tāds mulķis darīšu Fizikas institūtā? Arprāts! "Ja dod, tad ņem, ja sit - tad bēdz!" Tikai pēc astoņiem Fizikas institūta nostrādātājiem gadiem es sapratu, ka tā ir viena smieklīga un "sagrābējusi" iestāde, kurā strādā visi dīvaini un ekstravaganti mulķi, bet, lai to pilnībā atklātu, vajadzēja paiet tieši astoņiem gadiem.

Nē, nu tik "traki" jau nemaz nav - pavisam nesen es "Zinātnes Vēstnesi" varēju izlasīt par jauniem negaidītiem atklājumiem magneto-hidrodinamikā, kurus pavisam nesen

ir paveicis profesors Oļģerts Lielausis nu jau gandrīz pilnīgi bankrotējušajā ZA Fizikas institūtā. Zinātnes vēsture ir pilna ar dažādiem paraģoskiem un kurioziem, var jau būt, ka liktenis Latvijas zinātnē ir izspēlējis kārtējo jocīgu. Diemžēl man nav iespējams rūpīgi iepazīties ar profesora Lielausa zinātnisko pētījumu aprakstiem - bet pat tad, ja tas būtu iespējams, droši vien, es tur neko īpašu nesaprastu.

Savu bijušo kuratoru docentu Dzenīti es pavisam jaunā rakursā ieraudzīju, sākoties Trešajai atmodai. Kādā Rīgas vidusskolā kopā ar "dievišķas izcelsmes pārcilvēku - superģeniju" Eināru Repši (starp citu, arī viņš ir beidzis "fizmatu"), viņš dedzīgi agitēja, ka visiem krieviem nekavējoties ir jābrauc uz Pleskavas apgabalu. Vai tiešām neofašists? Domāju, ka nē - docents Dzenītis ir ļoti lādžīgs un smalkjūtīgs cilvēks. Kāpēc viņš ir tik naidīgi noskaņots pret krieviem? Es neko konkrētu nezīnu, taču esmu pietiekoši informēts, lai varētu izdarīt vajadzīgos secinājumus - un tie nav īpaši patīkami Fizi-

kas - un tie nav īpaši patīkami Fiziķis un matemātikas fakultātes vadībai.

Trešā atmoda, barikāžu ugunsku-ri, "latviešu superkomunista" Alfrēda Petroviča Rubika arests "jancija" latviešu brīvības cīņitāja Odijsa Konstandas vadībā (kas to varēja nojaust, ka viņš izauzs par tādu "fašistu"?), un nu jau mēs dzīvojam atjaunotajā Latvijas Republikā, kuras dzīvi nosaka konstitūcija - Latvijas Republikas Satversme, kurā, starp citu, 1998. gada 15. oktobrī tika izdarīti šādi grozījumi: "8.nodaļa. Cilvēka pamattiesības". Es atļausos citēt dažus izvēliskus no šīs visai interesantas (!) nodaļas:

"100. Ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Cenzūra ir aizliegta.

106. Ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savam spējam un kvalifikācijai. Piespiedu darbs ir aizliegts...

113. Valsts atzīst zinātniskās, mākslinieciskās un citādas jaunrades

brīvību, kā arī aizsargā autortiesības un patentes tiesības."

Jā, starp citu, par to, kādēļ šī nodaļa, manuprāt, ir visai interesanta. Vai jūs, dārgo lasītāj, esat iepazīsies ar 95. pantu? Tas skan šādi:

"95. Valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu. Spīdzināšana, citāda cietasirdīga vai cieņu pazemojoša izturēšanās pret cilvēku ir aizliegta. Nevienam nedrīkst pakļaut nežēlīgam vai cilvēka cieņu pazemojošam sodam."

Jā, visai īpatnējs un interesants pants. Vai jūs esat par to tā kārtīgi padomājuši?

Nelabojamais "Latvijas patriots un brīvības cīnītājs" docents (jā, bet kāpēc gan ne profesors!) Dzenītis nu jau sen vairs studentiem nemāca matemātiskās fizikas metodes. Viņš šo darbu veica ar aprīņojamu rūpību un pedantisku precizitāti, taču laikam viņam trūkst nepieciešamās matemātiskās fantāzijas un zināmas humora izjūtas. Docents Dzenītis šajā pasaulē ir nelabojams neveiksmnieks tikai tādēļ, ka viņš neprot smie- (vismaz man tā liekas). Es viņš

tika mulķīgā kārtā atlaists no darba.

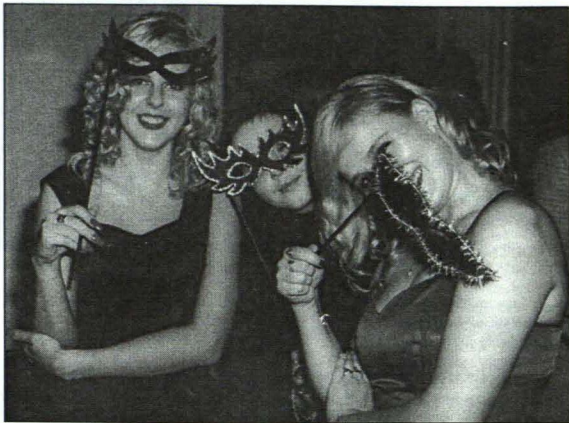
Dārgā Latvijas Universitātes vadība! Es domāju, ka "raganu medību" laiki jau ir pagājuši! Kādēļ no darba Universitātē būtu jāatlaiz pasniedzējs tikai tāpēc, ka viņš ir drusku jočīgs un arī "lecīgs"? Vai tiešām nav iespējams samierināties ar docenta Dzenīša izdarībām un ļaut viņam pasniegt studentiem matemātiku? Laikam jau neko citu viņš šajā pasaulē nav tā iemļojis, kā šo zinātni.

Ja jūs pēkšņi iedomājaties, ka mūsu Alma mater ir nezin kāda "svētnīca", kurā vieta ir tikai kultūriāliem un labi audzinātiem cilvēkiem, tad jūs rūgti maldāties. Studiju laikā, 80. gadu sākumā, es šajā iestādē esmu noskatījis visinteresantākās un visnegaidītākās ainas, protams, šeit lielā mērā bija vainojami tieši studenti, taču mēs visi esam tikai cilvēki, un nekas cilvēcīks mums nav svešs.

ARNIS GRANTS,
Mag. phys. sc.

Studentu padomes lapa

Aristokrātiskā Ziemassvētku balle Krāsošana svešvalodnieku pašpārvaldē

Baroka laikmeta raksturīgākās iezīmes – greznība un izsmalcinātība, kas spilgti izpaudās ballēs. Un mēs (LU studenti), atraujoties no ikdienas steigas un pelēcības, vēlējamies izbaudīt šādas balles atmosfēru. Tāpēc 15. decembrī Vāgnera zālē notika *Aristokrātiskā Ziemassvētku balle*, kurā piedalījās ekonomi, vadītāji un draugi, grupas

Credo pavadījumā.

Jāsaka, ka visapkārt valdīja šarms un elegance! Balles viesi, tērpušies vakarkleitās un frakās, bija apbrunojušies ar smaidu un izsmalcinātu uzvedību. Un tad... visi vienotās kopīgā dejā – *Polonēzē*, ar kuru tika atklāta balle.

Šī šarmantā pasākuma laikā par izklaidi un iespējām vinnēt kādu

balvu parūpējās LU EVF SP atraktīvais kolektīvs. Tātad, konkursos bija iespēja iegūt sia "Gailītis G" un sia "Pelmeni" dāvinātās balvas.

Pasākuma nagla bija studentu sagatavotie priekšnesumi. Dziesmas "Viņi dejoja vienu vasaru" pavadījumā uzstājās piecu puīšu deju grupa, kura bija tērpta stripainās... aspilētās... maigās... garajās trikotāžas apakšbiksēs un kustējās ar ļoti graciozām un vieglām kustībām...

Diemžēl dažī stiprā dzimuma pārstāvji, spiegdami un pieturēdami savas bikses, smagi vilās, jo priekšnesumam Joe Cooker "Leave your head on" pavadījumā nebija gaidītā iznākuma (viņi, protams, cerēja uz striptīzu...).

Balli apmeklēja arī vairāki rūķi ļoti jautrā noskaņojumā!

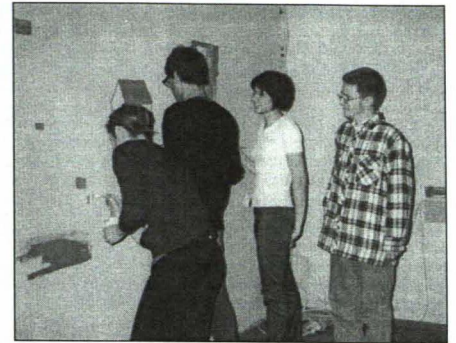
Sis pasākums bija visnotaļ izdevies. Kā pierādījumus varu minēt:

- smaidīgās sejas;
- pilno deju placi;
- biješu iztrūkumu (uz vietas tās tika pārpirktas pat par 10 LVL);
- un labās atsauksmes;

Gaidīsim jūs nākamajā ballē un esiet ekonomisti – biļetes iegādājieties laicīgi!

INESE SAIVA

Svešvalodu fakultātes Studentu pašpārvaldes telpas (Visvalža ielā 4A, 501. kab.) izdaiļošana tika veikta decembra vidū. Mūsu mērķis bija pārkrāsot un apgleznot apnikušās blāvi dzeltenīgās telpas sienas, radot kaut ko pavisam jaunu. Aizsteidzoties notikumiem priekšā, varu apgalvot, ka ar visu pasākumā iesaistīto aktīvistu pūlēm tas ne ti-

mākslinieciska vērtība, pat puķēm un kafijas kannai. Visi iesaistītie cilvēki izrādījās aizrautīgi krāsotāji, un te nu laikam īpaši jāizceļ Igaunis, kurš vārda tiešā nozīmē nebija apturams. Turklāt pie vienas no telpas daudzajām caurulēm piekēries Igauna attēls tika iemūžināts arī uz sienas. Kā īpašs vērtējums tika uzņemts stripains kakšs.

Pasākums noritēja Ingas vadībā, draudzīgā un jautrā gaisotnē, kas noteikti ietekmēja galarezultātu - oriģinālu un mājīgu pašpārvaldes telpu. Telpas pārmaiņas tika fiksētas fotogrāfijās, dažas no tām varat arī apskatīt. Citiņi strādājām visu dienu un vakarā noguruši, bet apmierināti ar padarīto devāmies mājās. Nesmu pabijusi visās citu fakultāšu pašpārvaldes telpās, tomēr atļausos apgalvot, ka mūsējā tagad ir visinteresantākā un savdabīgākā. Oficiāla telpas prezentācija ar lentenes griešanu un šampanieti paredzēta janvāra beigās, kad būs nolikti sesijas eksāmeni.

Izmantojot izdevību, vēlos pateikt lielu paldies māksliniecēm un Igaunim, kuri, būdami aizņemti cilvēki, atrada laiku, lai mums palīdzētu vērst mūsu pašpārvaldes mājvietu jaukāku. Īpašs paldies pienākas Ģirtam, bez kura šis pasākums vispār nebūtu noticis.

DIĀNA,
Svešvalodu fakultātes SP
priekšsēdētāja

Sprauni gan atpūtāties!

Kā jau katru gadu, arī pagājušā gada nogalē Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes Studentu pašpārvaldes aktīvistu nolēma, ka ir jāsarīko gada pēdējais pasākums. Tas, likumsakarīgi, tika nodēvēts par "Ziemassvētku balli". Datumu ri-

cības komisija noteica, apsverot visus par un pret, un nonāca pie vienota slēdziena, ka tas būs 17. decembris. Pirmkārt, apzināti fakultātes aktīvākie un darboties gribošākie studenti. Otrkārt, sadalīti un uzticēti pienākumi. 17. decembra rītā pie darba ķērās rīcības komisija. Daži cilvēki sāka greznot fakultāti, beigās tas pārvertās par īstu pirmsziemassvētku pušķošanas drudzi un sevi ierāva ne vienu vien augsti stāvošu personu fakultātē. Jaukās sadarbības rezultāts bija necerēti jauks, tāds, kādam tam vajadzētu būt, kad veiksmīgi kopīgā darbā ap-

vienojas finanses, lieliskas idejas un prasmīgas rokas. Fakultāte bija ieguvusi jaunu mirdzējumu šī vārda vistiešākajā nozīmē, visas centrālās telpas mirgoja sveču gaismās. Bet "baseina" centrā it kā no debesīm bija nolaidušies vairāki izgaismoti gaismas stabi. Tas viss radīja burvīgu svētku sajūtu, kas patiesībā arī bija šī pasākuma mērķis.

Bija klāt brīdis, kad sāka ierasties pirmie viesi, tērpušies skaistos tērpos. Viņus laipni sagaidīja pasākuma organizatori, paši ne mazāk eleganti ietērpti, un acināja pie skaisti servētiem galdiem, uz kuriem atradās dažādi augļi, pīrāgi un šampanietis. Vakars tika atklāts ar paceltām šampanieša glāzēm un tostu par to, lai neviens šajā vakarā nebūtu garlaicīgi. Visu vakaru notika sīvas cīņas par godalgotajām vietām karaokes konkursā, kuru vadīja viens no Aivara Freimaņa kompanioniem. Vadošajās vietās izvirzījās pasākuma īpašie viesi, kuri plašāk tautā pazīstami kā projekta "Y2K" autori un realizētāji. Bija arī dažādi kolektīvie uz-

nācieni ar vēderdejojājam un karšējmeitenēm, īpaši jāatzīmē atraktīvais KNZ komandas priekšnesums, taču kolektīvie uzņēmieni netika vērtēti. Savukārt starp individuālajiem dziedojājiem nebija iespējams noteikt pašu labāko, tāpēc, kā jau pienākas šādā pasākumā, zaudētāju nebija. Visi sprauņi vienotās kopējā dziesmā un liksmoja tālāk. Vakara gaitā notika dažādas atrakcijas un atjaunības konkursi, kas izvērsās par varen jautru izklaidi. Jautrība nebeidzās līdz rītam, un tikai līdz ar pirmajiem rīta tramvajiem tā sāka apsīkt. Kā vēlāk noskaidrojās, balli apmeklēja ne tikai studenti, bet arī mācītāji, augstāko valsts izpildorgānu darbinieki, biznesa aprindu cilvēki, absolventi un vēl citi, kurus es neminēšu.

Tāds nu bija 1999. gada ievērojamākais pasākums "meža fakultātē". Šāds izdevies un kupli apmeklēts sarīkojums ir kā galvojums, ka šajā gadā tradīcija tiks turpināta un, protams, tās kvalitāte un kvantitāte viennozīmīgi turpinās augt. Tāda nu reiz ir patiesība! Neticat man? Paprasiēt Igaunim, viņš arī tur bija!

N.S. ĢIRTS

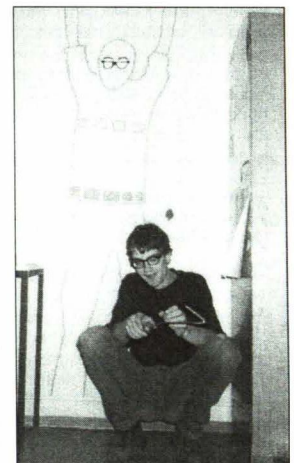
kai izdevās, bet pārspēja visas mūsu cerības.

Process sākās ar krāsas pirksānu. Ar fakultātes dekanes vietnieces saimniecības jautājumos Birutas Vīksnas laipnu atļauju krāsas spaiņu atvešanai varējām izmantot fakultātei piederošo mikroautobusu. Tā šoferītis izrādījās ļoti atsaučīgs un pacietīgs cilvēks, jo iepirkšanās izvērtās par ilgstošu viedokļu saskaņošanu un savstarpēju pārliecināšanu. Visi iepriekšējie mēģinājumi vienoties par sienu pamattoni bija vēltīgi, tāpēc krāsu izvēlējamies turpat uz vietas, par vislabāko atzīstot ūdens emulsiju, pēc mūsu novērojumiem, "melleņu saldiejuma krāsā".

Krāsošana notika divos cēlieņos, jo darba bija daudz, un paveikt to vienā dienā nekādi nebija iespējams. Mums, svešvalodniekiem Diānai, Kristīnai, Jānim, Armandam un Ivaram, laipni talkā nāca pedagoģi Inga, Ilze, Marena un Ģirts, un vēsturnieks Igaunis, kuriem pienāks šī pasākuma lielākie nopelni.

Pirmajā dienā visas sienas tika divas reizes nokrāsotas vienā pamattoni. Krāsai bija jānožūst, tāpēc sienu apgleznošana tika veikta otrajā piegājienā. Līdz tam Inga uzskicēja vairākas idejas sienu apgleznošanai, mākslinieces kopīgi, pēc Ģirta sagādāta kataloga, izvēlējās piemērotus toņus, un galvenā pasākuma daļa varēja sākties.

Uzreiz jāsaaka, ka iepriekš apmēram vienoties par "pamatkonceptiju", taču labākās idejas neticamā ātrumā radās procesā. Ja sākotnēji bijām nodomājuši nokrāsot sienas, radiatorus un logu ailes, tad vēlāk tika nokrāsoti arī skapji, savā daļā tika griestiem un durvīm, mūsu ārā mešanai nolemtajai miskastei, kurai tagad ir pavisam cita -

ES RAKSTU

Mūsu Alises Brīnumzeme

Kas tas Ņurbulis tāds ir? Vai no Alises Brīnumzemes Ņurbulis un Burbulis? Mums ir pašiem savs Ņurbulis. Un viņam ir arī pašam sava Brīnumzeme. Tas ir dzejnieks AIVARS NEIBARTS, kurš tautā tiek arī par Ņurbuli dēvēts.

5. decembrī dzejnieks svinēja savu 60 gadu jubileju. Attiecībā uz Ņurbuli tomēr vecumam nav nekādas nozīmes. Varbūt viņš tāds jau piedzimis - ar garu, baltu bārdu? Vai patiesi Ņurbulim bērniņā nebija bārda? Pats poēts pauž, ka bārda viņam bijusi vienmēr, tikai augot tā ritmiski - brīžiem ārpus, brīžiem iekšpus. Tobrīd laikam augusi iekšpus. Un par tiem 60 gadiem - pirms pāris gadu desmitiem

Ņurbulis esot manīts meklējam savu jaunāko brāli Svīpi-Lupi, kurš pazudis pirms 1000 gadiem. Tā ka pašē ierakstītie gadi būs vien tādi acu aizmāšanās.

To varētu apstiprināt arī tas, ka Neibartam ir veselas piecas dzīves: viena - gulēšanai, viena - trimpelēšanai (ņurb. - alkoholisku dzērienu lietošana), viena - pantiņu sacerēšanai, viena - ar sievišķiem pavadišanai un viena - tā parastā.

Tā nu poēts vada savu dzīvi Brīnumzemē. Moderni to varētu saukt par performanci mūža garumā. Pantiņu rakstīšana ir tikai viena no Neibarta sastāvdaļām. Ņurbulis kolekcionē raustņus (ņurb. - tualetē ūdens noraujamie kloķi), ielien pudelē kā

surkšis alā, kož sievietēm kājās. Tā viņš, drasejot pa dažādām paralēlām pasaulēm, padara sevi neaizmirstamu reālijai.

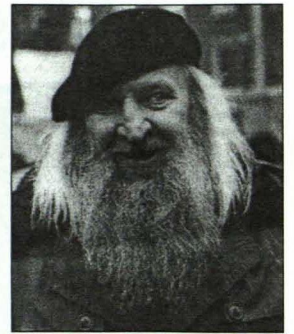
Mazliet par pantiņu rašanos: Neibarts sēž savā Āžu bulvārī (Āžu iela), kur maigi zirneklī kaut ko savā nodabā pestelo, ķer dzejoļus, kurkuļus aiz astēm garajām, aiz krāga, lai nelien, kur nepiedien.

"Uz mēles buramvārds kā tūpis sēž un īpaši čukstus tūpo
Un man no mutes vārds kā varde ārā lec."

Nesen atkal liels vairums pantiņu saķerti un savietoti dzejas grāmatā ar nosaukumu "Aiz septiņām mūžībām". Grāmata lasāma no abām pusēm, vienu pusi Neibarts sarakstījis, otru - Ņurbulis. Bez dzejas notverti arī 99 Ņurbuļi vienrindnieki:

"noziedējis puķu pūķis
...
ledainā svelmē peld pletzēris verdošs
...
piedzēries polšs aurē buļbužinģi
...
ragains bezbārdas rūķītis"
Priecīgu Ņurbulēšanu!!!

LĪVA JĒKABSONE,
4. kursa studente

Aivars Neibarts

GRĀMATAS TEV

"Jumava" piedāvā

Vēlot veiksmīgu un panākumiem bagātu Jauno Pūķa gadu, izdevniecība "Jumava" saviem lasītājiem ir sagatavojusi labas, interesantas un ļoti derīgas grāmatas. Bet nu par visu pēc kārtas!

□ Janvāra beigās, februāra sākumā, kad studenti varēs atviegloti uzelpot par "pārciesto" sesiju, grāmatniņu plauktus grezno kāda jauna, visnotaļ interesanta un neparasta grāmata - Ausmas Cimdīņas "TEKSTS UN KLĀTBŪTNE". A. Cimdīņa ir Latvijas Universitātes asociētā profesore, pētniņu centra *Feministica Lettica* vadītāja un līdztekus darbam literatūrzinātnē darbojas grāmatniecības jomā. Par grāmatu "Teksts un klātbūtne" G. Repše raksta: "Ausmas Cimdīņas rakstītājs provocē - ne tikai mākslas faktu izgaismojumā uz laikmetu iekšējo, filozofiski teorētisko procesu fona, bet taicīnā arī pašas fona parādības. Viņas rakstītajam piemīt reti sastopama samērība aktualitātes un tradīcijas pretstatījumos. Individualitātes šarms viņas teorētiskajiem apcerējumiem piešķir personiskas, uzrunājošas un lasītāju iesaistošas intonācijas".

Nu ko - gaidīsim šo patiesi interesanto un savdabīgo grāmatu!

□ Ne mazāk interesants un studentiem vajadzīgs ir grāmatu sērija "Cilvēks un sabiedrība" tikko izdots Eliasa Kaneti darbs "MASA UN VARA". E. Kaneti (1905 - 1994) ir dzimis Austroungārijas mazpilsētiņā Ruščukā.

"Traktātu "Masa un vara" var uzlikt par filozofisku eseju ar apbrīnojami mierīgu stilu. Kaneti it kā nevēlas apēlēt pie lasītāja jūtām,

lai tie pārvērstos uzbudinātā masā. Izmantojot ārkārtīgi plašu faktu klāstu, Kaneti tiecas parādīt, kā veidojas masa, kā funkcionē vara, kāda loma šajās norisēs ir nāvei un pārdzīvošanai. Viņš nevērtē un nesoda, viņš tikai atsedz masas un varas fenomenoloģisko struktūru, funkcionēšanas mehānismus. Tomēr traktāta galvenie "personāži" ir nevis vienkārši masa un vara, bet gan masa un vara, kas veidojas un pastāv ar nāves starpniecību. Nāve ir varas, kundzības barība un dinamisma avots. Nāves atvairšana, citu pārdzīvošana un šī stāvokļa nostiprināšana rada visdažādākās kundzības struktūras. Vara, kas parazitē uz nāves rēķina, kļūst par kundzību. Šādā stāvoklī nāve kļūst primitīva - tiek potēta pārliecība, ka nāve ir kāda valdoņa vai vadoņa īpašums, kurš vienīgais var piespriest nāvi. Nāve kļūst par efektīvu varas instrumentu varas apstulbinātājiem. ..."

Ielūkojieties šajā grāmatā, un jūs vēlreiz pārdomāsiēt par masu, par saskaršanās bailu pārvērtībām, par izlādēšanos, paniku, karu, uzzināsiēt, kas ir masas kristāli un simboli, kādi ir nāciju masu simboli un kāda ir parlamentārās sistēmas būtība, kāda saistība inflācijai ar masu, kas ir reliģiozā kastrācija, vai ir apmierinātās bende. Šajā traktātā atbildības jautājums pretstatīts pavēlei, bet kundzība - paranojai. Šis ir patiešām interesants darbs ne tikai augstskolu studentiem un pasniedzējiem, bet jebkurai, kas vēro sev apkārt notiekošo un cenšas saprast.

Februāra sākumā gaidāma arī šīs grāmatas prezentācija Universitā-

tes telpās, sekojiet informācijai!

□ "Jumava" mūs atkal iepriecina, laižot klajā kārtējo mācību līdzekli - Inetas Geipeles grāmatu "LIZINGS UZNĒMĒJDARBĪBĀ". Grāmata apkopotas svarīgākās tēmas par lizinga darījumiem: lizinga jēdziena raksturojums, darījumu veidi; lizinga nozīme ārvalstu un Latvijas tautsaimniecībā; lizinga darījumu tiesiskā regulēšana un ekonomiskās efektivitātes novērtēšana.

"Pēdējo gadu laikā par būtisku pastāvošās situācijas uzlabošanas iespēju Latvijā kļūst lizinga attīstība, kas, finansējot investīcijas un saglabājot uzņēmumam finansu likviditāti, rada iespējas ātrāk nomainīt novecojošo tehniku un atjaunot ražošanu. Darbā aplūkots viens no investīciju finansēšanas veidiem - lizinga, kas ir īpaši nozīmīgs, ievērojot tā mūsdienu aktualitāti."

□ Meitenes, sievietes! Grāmata tieši jums - "PRAKTISKI PADOMI "SLIKTAJĀM" MEITENĒM!" Proti, Utes Erhartes otrā grāmata - "JO DIENAS, JO TĀ-

LĀK".

Kā kļūt... SLIKTĀKAI? Vai tas nozīmē būt iedomīgai, augstprātīgai un nesavaldīgai? Vai arī... tapt par neatkarīgu, patstāvīgu un pašapziņu mūsdienu sievieti. Situāciju modeļi, to vērtējumi, kā arī pielikumā sniegtie testi ļaus noskaidrot, cik spēcīgi pār jums vēl valda domu lamatas, iemācīt bezpalīdzību, pašpārliecinātā prognoze un sabiedrības stereotipi. Grāmatā jūs atradīsiet ieteikumus, kā kļūt brīvāki attiecībā ar draugiem, darba devējiem un kolēģiem.

"Ļaujiet vaļu priekam par panākumiem, tādējādi kāpinot savu dzīvesprieku! Vai jums pazīstamas šādas izjūtas: būt liksmai; justies visnotaļ apmierinātai; spēt par daudz ko pavāpnsnāt; dungot klusīnām pie sevis(vai skali dziedāt); gūt baudu no fiziskas piepūles; justies laimīgai nogurumā; izjust pašas spēku; tiksmi snauduļot kā kakim saulītē? Un, protams, piesaistīsim kļāt arī draisku nebēdību, skaļus smieklus, spēju intensīvi izbaudīt piedzivojumu. Šādas izjūtas var atmodināt daudz kas, un bieži vien tie ir sūkumi: silta duša pēc pastaigas pa

mežu, bērnu bālsis kaimiņu dārzā, skaists dabasskatks, pavasara puķu pušķis, kāda smarža, dziesma, drauga vai draudzenes smaidis. Šajās debesīs mūs ieceļ arī lielākas lietas: aizraujošs koncerts, teātra izrāde, grāmata, kas valdzina, vai arī filma, kas mūs aizkustina, lidojums ar planieri, galops zirga mugurā, algas paugstinājums un, protams, vienmēr kaut kas gluži personisks. ..."

Lai jums īsts dzīvesprieks, lasot "Jumavas" grāmatas!

KONKURSS!!!

1. Kurš izdevums pēc kārtas So-rosa fonda - Latvija dibinātā tulkkojumu sērijā "Cilvēks un sabiedrība" ir Eliasa Kaneti darbs "MASA UN VARA"?

2. Kas ir LIZINGS?

3. Kā sauc pirmo "Jumavā" izdoto Utes Erhartes grāmatu?

4. Kāds nosaukums dots latviešu mīlas lirikas antoloģijas I sējumam?

ZANE STRODE

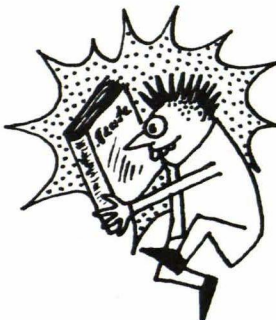
Paldies par jūsu atsaucību uz iepriekšējo konkursu! Saņēmam ļoti interesantas vēstules, no kurām divas labākās publicējam izlasīšanai pārējiem. Vēstulju autorus Ingu Veidi un Oļegu Dzeniti gaidām "UA" redakcijā saņemot divas vērtīgas grāmatas no izdevniecības "Jumava".

Soreiz publicējam INGAS VEIDES uzrakstīto par grāmatas meklējumiem.

"Biju devusies Šolema Aša romāna "Nācarietis" meklējumos. Sākumā izstāģāju visas man pazīstamās Rīgas grāmatnīcas, bet ar katru reizi mana sirds kļuva smagāka un smagāka, jo es nekur nevarēju atrast šo grāmatu.

Tad iedomājos - "Jumavas" grāmatnīca! Un es ar vēja spārnīem

traucos uz šo pēdējo manu cerību vietu. Acis iemirdzējās, sirsniņa sāka straujāk pukstēt, kad veikala plauktā pamanīju pēdējo grāmatu "Nācarietis" visā savā godībā. Roka jau stiepās satvert šo ilgi meklēto dārgumu, kad pēkšņi kādi dzelzaini pirksti krampjaini iekērās grāmatā un nocēla manu vīlušos acu priekšā. Tas mani apstulbināja, un es atjēdzos tikai tad, kad mans pašreizējais ienaidnieks atradās jau uz durvju sliekšņa. Zibenīgi metos viņam pakal un satvēru viņa rauņģu piedurkni. Divas nepielūdzamas acis ieskatījās mani tā, ka mans ķermenis sāka neviļus tricēt. Es knapi izdabāju pār lūpām lūgumu pārpirkt grāmatu, bet svešinieks ar vienu vienīgu vārdu sacīta manu sirsniņu tūkstoš gabalos. Manas ilūzijas saira. Svešinieks mierīgi izgaisa tātūmā, bet es stāvēju, klusi

ridāma rūgtās vilšanās asaras.

Pēc brīža it kā no tālienes atskanēja kāda balss, es strauji pagriezos un ieraudzīju smaidīgu pārdevēju ar manu senkāroto grāmatu ro-

kās.

Es nespēju noticēt šim brīnumam līdz brīdim, kad "Nācarietis" atradās manos apkampienos. Devos laukā no veikala, savu dārgumu cieši spiežot pie krūtīm. Es sāku dziedāt un lēkāt no laimes, nepievēršot uzmanību garāmgājēju neizpratnei.

Jā, man bija veiksmīga diena!"

Savukārt par veiksmīgākajām 1999. gada grāmatām I. Veide atzist:

* Solems Ašs "Nācarietis" - savdabīgākais romāns par Jēzu Kristu, kādu jebkad esmu lasījis, ļoti intriģējošs notikumu apraksts. Šo romānu var pārlasīt neskaitāmas reizes, jo pirmajā reizē nevar uztvert visu tā krāšnumu.

* Deils Kārnegi "Sāc dzīvot!" - brīnišķīga grāmata, kura sniedz no-

derīgus padomus raižu pārvarēšanai.

* Salamans Rušdijs "Pusnakts bērni" - aizraujoša ir autora personība, tādēļ arī šo darbu lasīju ar lielu interesi.

* Pauls Bankovskis "Plāns leodus" - moderns darbs, mani aizrauj tā netradicionālisms.

* Ruta Martone "Mans draugs Bonijs" - manuprāt, vienmēr ir aizraujoši lasīt par kādu labi zināmu un populāru personību.

Savukārt visiem "Jumavas" grāmatu lasītājiem I. Veide iesaka sākt lasīt kādu grāmatu ar interesi un dedzību, jo katra grāmata ir kā vēl neatklāta zeme, pilna pārsteigumiem un negaidītiem pavērsieniem. Lai jums pietiktu laika izlasīt visas šīs brīnišķīgās grāmatas!"

KONKURSI

Meln kā velns, salda kā mīlestība...

"Kafijai jābūt melnai kā velns, karstai kā eile, tīrai kā engelis un salda kā mīlestība" – tā teicis franču diplomāts Taleirāns. Pēc Vācijas informācijas institūta datiem, Somijā viens iedzīvotājs gadā patērē 10,6 kg kafijas, Dānijā - 10 kg, Nīderlandē - 9,9 kg, Norvēģijā - 9,8 kg, Austrijā - 8,5 kg, Šveicē - 7 kg, Vācijā un Beļģijā - 6,9 kg, Francijā - 5,5 kg, Itālijā - 5 kg un Spānijā - 4,5 kg.

Ir daudz argumentu "par" un "pret" kafiju. Zāvēti kafijas graudi satur 32 - 36% ekstraktvielu, un tās ir olbaltumvielas, tauki, miecvielas, saharoze, minerālvielas, organiskās skābes, ap 20 brīvo aminoskābju u. c. Visas šīs vielas ir nepieciešamas organisma normālai funkcionēšanai un par jaunām tās nevar nosaukt. Starp tām par subjektīvi jauno vielu skaitās svarīgāks kafijas alkaloīds un fizioloģiski aktīva viela – **kofeīns**. Kofeīns uzbudina centrālo nervu sistēmu (CNS) un īpaši galvas smadzeņu garozu. Pastiprina pozitīvos iemācītos refleksus, izraisa elpošanas padziļināšanos un paātrināšanos, palielina asinsspiedienu, diurēzi, uzbudina sirds darbību, īpaši paplašina galvas smadzeņu, sirds un nieru asinšvadus. Lielās devās tas var izraisīt CNS pāruzbudināšanos un sirds darbības traucējumus. Runājot par asinsrites slimībām (ASS), gribas at-

zīmēt, ka lielākā daļa no ASS attīstās pakāpeniski un jaunībā mēs to nemaz nejutām. Cilvēkiem, kuriem ir vāja augstākā nervu sistēma, kofeīna lietošana var novest pie nervu šūnu novājināšanās, nervu psihiskajiem traucējumiem. Pats par sevi kofeīns ir maz toksisks organismam, bet tā pārdozēšana izraisa bezmiegu, uzbudinājumu, tahikardiju un pat vemšanu. Pēdējos gados ir iegūti dati par to, ka, graužējot kafiju, termiskā procesa gaitā izdalās kancerogēnās vielas, kas paliek uz kafijas graudu virsmas. Ir arī atklāts, ka kofeīns un tā metabolīts – kofeīnskābe izraisa vienspirālos un divspirālos DNS molekulas pārrāvumus, ka arī pats kofeīns ir spēcīgs reparācijas sistēmas inhibitoris (samazina DNS molekulas atjaunošanas iespēju). Dažādas skābes, kas ir kafijas sastāvā, veicina kuņģa sulas izdalīšanos un kairina kuņģa zarnu trakta gļotādu. Tāpēc nerekomēdē dzert kafiju tukšā dūšā, jo tas noved pie gastrīta. Organismam pietiek sešas stundas, lai pārstrādātu visu kofeīnu. Viena tasiņe kafijas parasti satur ap 0,1 gramu kofeīna, kas ir standarta deva kofeīnsaturošajās tabletēs. Medicīnā par lielāku devu pieaugušajiem tiek pieņemta vienreizējā - 0,3 grami un diennakts deva - 1 grams. Bez tam nefiltrēta kafija labāk paaugstina ho-

lesterīna līmeni asinīs nekā filtrēta. No tā var secināt, ka kafija ir pieskaitāma pie ārstnieciskajām zālēm. Bet atcerieties, ka patvaļīgi ārstēties vajag piesardzīgi! Bet labāk ieklausieties savā organismā, un lai tas būtu jūsu labākais padomdevējs!

Un, protams, jums jau ir skaidrs, ka mūsu kārtējais konkurss būs tieši saistīts ar kafiju. Šoreiz ar mums kopā būs kafijas izplatīšanas firma "G.B.E.", kas ir oficiālais oriģināls itāļu kafijas izplatītājs Latvijā. Firma "G.B.E." piedāvā pasaulē visizsmalcinātāko kafiju no itāļu firmas "Lavazza", kas nodarbojas ar kafijas izgatavošanu jau no 1895. gada.

Ātri un pareizi atbildot uz jautājumiem, jūs varat iegūt šo patiesībā garšīgās dabīgās kafijas "Lavazza" 0,25 kg bundžu vai paku. Bet tiem, kas nevar vai negrib piedalīties konkursā, bet tomēr dažreiz nevar iztikt bez kafijas, paziņojot, ka firmas "G.B.E." koordinātes ir Kr. Valdemāra ielā nr. 106/108 un tālr. 379090. Jūs vienmēr varat pasūtīt sev kafiju un mierīgi baudīt dzīvi!

1. Kurš no nosaukumiem neattiecas uz kafijas šķirnēm?
a) C. arabica; b) C. liberica; c) C. acuminata; d) C. robusta; e) C. canephora.

2. Kafijas "Arabika" dzimtene ir:
a) Brazīlija; b) Mongolija; c) Tāivāna; d) Etiopija; e) Dienvidamerika.
3. Kāda garša ir tīram kofeīnam?
a) salda; b) rūgta; c) skāba; d) sāļa; e) bezgaršīga.
4. Pie kādas temperatūras notiek kafijas graužēšana mūsdienās?
a) 150 - 200°C; b) 200 - 250°C; c) 250 - 300°C; d) 300 - 350°C; e) 350 - 400°C.
5. Firmas "Lavazza" nosaukums izveidojās:
a) no firmas dibinātāja uzvārda Lavazza;
b) no mazās itāļu pilsētiņas nosaukuma, kur pārstrādā kafiju;
c) no vienas skaistas sievietes ar vārdu Lavazza, kas ļoti mīlēja kafiju;
d) no kafijas šķirnes nosaukuma - Cofea Lavazica.

Vēlam jums veiksmi un gaidām atbildes 10 dienu laikā no numura iznākšanas! Balvas ir paredzētas pirmajiem trim pareizi atbildējušajiem.

Atkal ar lielu prieku varu paziņot, ka mums ir četri vitamīnu konkursa atbildes gan drīz vienlaicīgi un firmas "NATFARMA" pārstāvji - direktors Daniels Doks un reklāmas menedže-

ris Inga Nebēdnece laipni piekrīt atbalstīt mūsu pazinējus:

I vietu bezkompromisa cīņā ieguvusi Inga Veide (PPF, 1. kurss)

II vietu godīgi nopelnījusi Jelena Petrovičeva (Alksninja) (KF, 4. kurss)

Un divos III vietās ar kvalificēto žūriju tiek piešķirtas Julijai Petkevičiai (JF, 3. kurss) un Arnim Villemsonam (TF magīstrants).

Apsveicam!!! Jūs gaida veikalā "Nat Plus" Kronvalda bulvārī 10. Tur jūs varat izvēlēties sev derīgu un veselīgu dāvanu par Ls 5 no visa plašā sortimenta. Tā kategorijas ir dabīgie vitamīni un dabīgā kosmētika.

Iepriekšējā konkursa pareizās atbildes ir sekojošas: 1. b; 2. c; 3. c; 4. a; 5. vitamīna PP (nikotinamīda) trūkuma rezultātā attīstās pellagra ar "DDD" sindromu, kas nozīmē - dermatīts (ādas iekaisums), diareja (caureja), demensija - psihs traucējumi.

OĻEGS DZENĪTIS, KF

Brīvbiļete uz "Rīgu"

Repertuārs no 14. līdz 20. janvārim

Lielā zāle - "Pasaules gals" - asa sīzeta filma, ASV.
Režisors: Peters Hiams.
Seansi: plkst. 13.00; 15.30; 18.00; 20.30.
Biļešu cenas: Ls 1,80; Ls 1,90 (balkonā).

Jaunā zāle - "Sasodītā pasaule" - Zviedrija.
Režisors: Lukass Mudisons.
Seansi: plkst. 17.30
"Generāļa meita" - ASV.
Režisors: Saimons Vest.

Seansi: plkst. 15.00; 20.00.
"Tarzāns" - animācijas filma, ASV.
Režisors: Kevins Loma, Kriss Buks.
Seansi: 15. un 16. I - plkst. 12.30.
Biļešu cenas: Ls 1 (bērniem no 3 - 14 g.).

Repertuārs no 21. līdz 27. janvārim

Lielā zāle - "Varenais Džo Jangs" - piedzīvojumu filma, ASV.
Režisors: Rons Andervuds.
Seansi: 22. un 23. I - plkst. 12.30.

"Viruss" - fantastisks trilleris, ASV.
Režisors: Džons Bruno.
Seansi: plkst. 15.00; 17.00; 19.00; 21.00.
Jaunā zāle - "Tarzāns"
Seansi: 22. un 23. I - plkst. 13.00.
"Pasaules gals"
Seansi: plkst. 15.30; 18.00; 20.30.

Īsa anotācija filmai "Viruss"

Radiosakaru laikā, ar orbitālo staciju "MIR", uz krievu zinātniski

pētnieciskā sakaru kuģa "Aleksandrs Volkovs" notiek sprādziens. Tānī pat laikā notiek neļaimas gadījums uz amerikāņu velkoņa, kura komanda nonāk uz "Volkova". Sāk notikt divainas lietas, parādās dažādi bezformiski metāliski radījumi, kas nogalina cilvēkus. Radies jauns viruss, kura uzdevums ir iznīcināt cilvēci.

Uz iepriekšējo kinokonkursu ir saņemta tikai viena pareiza atbilde. Tās autore - komunikācijas zinātnie studente **ANDŽELA PANKOVA**. Gaidām Andželu redakcijā

pēc brīvbiļetes!

Pareizās atbildes:

1. Filmas "Sasodītā pasaule" režisors - Lukass Mudisons. Galvenās lomas atveido: Rebeka Liljberga (Agnese) un Aleksandra Dālstrēma (Elīna).
2. "Sasodītā pasaule" šogad Rīgā tika demonstrēta festivāla "Baltijas pērle" programmā.
3. Džons Travolta galveno lomu spēlēja režisora Saimona Vesta filmā "Generāļa meita".
4. K/t "Rīga" ietilpst Starptautiskajā kino iznomātāju asociācijā.

LIELAIS SPORTS

Dubultuzvara LU komandai!

Sandijks Vasiljevs - 11. kārtējais republikas čempions vienspēlē - arī 10. Universiādē kļuva par trīskārtējo uzvarētāju

Ar dubultuzvaru un 100% trāpījumu LU galdā tenisisti uzvarēja X Universiādes sacensībās. Bija nepieciešami seši gadi, lai beidzot LU galdā tenisa sieviešu komanda uzvarētu šajās sacensībās, bet no 1978. gada - jau 13. reizi kļūtu par čempioniem.

No vīriešu komandas jau pēdējos gados vienmēr tika gaidīta tikai uzvara. Tā arī šoreiz vīrieši jau astoto reizi pēc kārtas kļūst par čempioniem, bet no 1978. gada - jau sešpadsmito reizi. Šis bija unikālas sacensības, jo kā sievietes, tā vīrieši savāca maksimālo punktu skaitu, kādu var savākt galdā tenisā.

Par galvenajiem varoņiem - pirmajām vijolēm - kļuva sievietēm LU

I kursa Ekonomikas fakultātes studente Adrija Orlova, kura, būdama mūsu komandas trešais numurs un republikas reitingā no startējošajām tikai ceturta, šeit kļuva par čempioni vienspēlē, atstājot aiz sevis komandas biedrenes L. Krūmiņu (VSI 2. kurss) un J. Čalenko - 3. kurss, Fiziķas un matemātikas fakultātē.

Par čempionēm sieviešu dubultspēlē arī kļuva mūsējās - L. Krūmiņa un J. Čalenko (no katras augstskolas startē tikai viens pāris).

Komandu sacensībās sievietēm otrajā vietā palika pērnā gada uzvarētājas RTU, bet trešajā vietā - Daugavpils PU.

Vīriešiem šogad komandas sa-

stāvs bija tik spēcīgs, ka pat Eiropas policistu čempions G. Rūsis varēja nedaudz atpūties un nepiedalīties. Vienspēlēs viss piedēstis pieder tikai LU - S. Vasiljevs - VSI, I. kurss, J. Isajevs - VSI, I. kurss, S. Krūmiņš - VSI šā gada absolvents.

Arī vīriešu dubultspēlē stabili pirmo vietu izcīnīja mūsējie - S. Vasiljevs un J. Zicāns (VSI šā gada absolvents). Negaidīti tikai trešajā vietā J. Isajevs un S. Krūmiņš. Komandu cīņās ieskaitē vērtē tikai vienu pāri.

Prieks par paveikto! Bet kā būs nākošās tūkstošgades pirmajos gados? Nākošajā gadā vairs nevarēs startēt: S. Krūmiņš, J. Zicāns un G. Rūsis. Vienīgi, ja viņi iestāsies ma-

ģistrantūrā.

Arī mūsu republikas 11-kārtējam čempionam S. Vasiljevam gadu skaits var liegt startu Universiādes sacensībās (šajās sacensībās Pasaules studentu čempionāts var startēt ne vēlāk par 27 gadiem). Bet republikā taču varētu būt citādi, jo iepriekšējos gados no LSPA startēja cilvēki pat 48 gadu vecumā!! Ceru, ka vidusceļš tiks atrasts!

Vīriešu komandām - otrajā vietā RTU, bet trešajā vietā - Latvijas Policijas akadēmija.

GENĀDIJS KARTUZOVS, LU lektors, s/k "US" galdā tenisa izlases treneris

Kā jau olimpiskajā gadā

2000. gadā kā vieni no pirmajiem sacensības uzsāka vieglatlēti. Jau 5. un 6. janvārī Rīgas Sporta manēžā risinājās Latvijas studentu pirmās čempionāts, kurā savu līdzdalību bija pieņēmuši daudzi Latvijas izlases dalībnieki.

Sacensībās piedalījās arī potenciālais Sidnejas olimpiādes dalībnieks 110 m barjerskrējienā, VSI I. kursa students Staņislavs Olijars. Tiesa, šoreiz sev neierastā disciplīnā - tāllecīšanā. Startis izdevās vairāk nekā veiksmīgs. Jau pirmajā mēģinājumā Staņislavs sasniedz 7,83 m (personīgais rekords), bet nākamajā, skaļu aplausu sveiktis, viņš "aizlido" 7,94 m, kas ti-

kai par 1 cm atpaliek no Sporta manēžas rekorda. Št. Olijara izpildītie lēcieni bija viegli, rotāļīgi, it kā sportists pat neatspertos. Pēc sacensībām Staņislavs teica, ka jutis, ka varētu piezemēties arī aiz 8 m robežas, tāpēc arī pāreģe lēcieni prasījuši daudz spēka un zudusi atbīrīvības sajūta, kā arī jā-uztuh tehniskais izpildījums.

Kārtējās uzvaras augstlēkšanas sektorā guva mūsu augstlēcēji: sievietēm N. Čakovai (VSI II) vajadzēja pārvārtēt tikai 1,70 m, bet vīriešiem A. Ērglim (vadības zīmību māģistrants) 2,05 m. Tiesa, abiem sportistiem šādi "cipari" tādās sākuma augstums vien ir. Gaidām, ka ziemas at-

bildīgākajās sacensībās viņu rezultāti būs vismaz par 10 cm augstāki.

Sekmīgi sezonu sākuši šobrīd LU labākā vidējo distanču skrējēja S. Brankanska (VSI I), kura pārliecinoši pārspēja savas konkurentes 1000 m distancē (3:04,0 min.), bet negaidīti 600 skrējienā (1:35,3 min.) zaudēja RTU pārstāvei A. Anfnogentovai. Tā vien prasīt prasījās, lai Sanda finiša aplī nedaudz vairāk atrastu grībasspēku sevi, lai pierādītu, kas ir kass.

Par labu tāllecēju veidojas I. Radēviča (VSI I), kura, sasniedzot personīgo rekordu 5,86 m, izcīnīja otro vietu, zaudējot olimpietei V. Gatovskai.

Divas godalgotas vietas izcīnīja Ģeogrāfijas un zemes zinātnu fakultātes I. kursa studenti. Tā, K. Kaiņiņš 3000 m veica 9:02,0 min (personīgais rekords) un ieguva 2. vietu, bet A. Pavļukvičs 300 m - 37,7s (3. vieta).

Starp studentēm šobrīd labākās sprinteres ir mūsu K. Rīgava (VSI II) un L. Sidorkina (VSI I), kuras izcīnīja 2. un 3. vietu 60 m skrējienā 7,8 s resp. 7,9 s, tūlīt aiz nestudentes J. Savilovas.

Patikami, ka 31 dalībnieka konkurēncē "A" un "B" finālā iekļuva mūsu sprinteri A. Baturēvičs (- F IV) un R. Reņņikovs (F - m I) (priekšskrē-

jiēnā 7,0 s un personīgais rekords). Tomēr 60 m finālskrējienos A. Baturēvičam 4. vieta, bet R. Reņņikovam - 8. vieta. Lodes grūšanas sektorā vistālāk lodi grūda mūsu K. Suharevskā (US) 11,98 m.

Vēl veiksmīgi startēja I. Pence (VSI II) tāllecīšanā un trīssollecīšanā, E. Rīga augstlēkšanā (2. vieta), M. Kruckis - 3000 m. skrējienā (3. vieta).

Sezonas pirmās sacensības bijušas reti veiksmīgas. Tā turpināt! Nākamie starti Rīgas pilsētas čempionātā 21. un 22. janvārī, Sporta manēžā.

LĪDZJUTĒJS

SLUDINĀJUMI, INFORMĀCIJA, REKLĀMA

Stipendiju konkurss
bakalauriem un
maģistrantiem

datorzinātnēs un informātikā,
uzņēmējdarbības vadībā,
farmācijas ķīmijā un bioloģiski aktīvu vielu sintēzē,
aizsardzībā pret koroziju,
Latvijas kultūras vēsturē,
pedagoģijā (maģistrantiem).

Pieteikumam obligāti jāpievieno fakultātes, kurā mācās stipendijas pretendents, apstiprināts noraksts no atzīmju grāmatiņas par visiem mācību semestriem ar aprēķinātu vidējo atzīmi, kā arī studenta vai maģistranta raksturojums no dekanāta vai profilējošās katedras (institutā) un/vai raksturojums no zinātniskā darba vadītāja.

Pieteikuma dokumenti veicināšanas stipendijām iesniedzami divos eksemplāros valsts valodā.

Pieteikumus konkursam jāiesniedz līdz 2000. gada 10. februārim (pēc ziemas eksāmenu sesijas).

Sīkāku informāciju pretendenti var iegūt savās fakultātes.

Pilnu nolikumu par stipendijas piešķiršanas kārtību un pieteikuma veidlapas konkursam var saņemt Mērķprogrammas birojā – Kuldīgas ielā 45, katru darbadienu no plkst. 10.00 līdz 16.00, tālr. – 7067765.

Sabiedriskais transports – trolejbuss Nr. 9 un 21, autobuss Nr. 4 un Nr. 38 līdz pieturai Kuldīgas iela, trolejbuss Nr. 7 (galapunkts), tramvajs Nr. 2 - Zaslauka stacija; vilciens (stacija Zaslauks).

Ieeja Mērķprogrammā no Gregora ielas RITI ēkā, 205. kabinets.

LIF mērķprogrammas IZK birojs

AIESEC Latvija
konference RIMUN

No 3. līdz 7. martam Jūrmalā notiks starptautiskā studentu konference RIMUN, kuru organizē vispasaules asociācija AIESEC. RIMUN (Rīga International Model of United Nations) mērķis ir pievērst sabiedrības uzmanību globalizācijas un ilgtspējīgas attīstības pozitīvām tendencēm Austrumeiropā. Latvijā RIMUN notiks jau otro reizi kopš 1997. gada.

Visiem studentiem, kas vēlas piedalīties RIMUN projektā, ir jāaizsūta pieteikums un eseja par tēmu, saistītu ar globalizācijas un ilgtspējīgas attīstības tendencēm Austrumeiropā AIESEC Rīga lokālajai komitejai līdz 31. janvārim. Savukārt studentu atlase RIMUN apmaiņai notiks 2. februārī. AIESEC gaida jauniešus, kas studē sociālās zinātnes un spēj un grib pozitīvi ietekmēt sabiedrību. Visu nepieciešamo informāciju var saņemt pa tālr. 7-226113 un Internetā: <http://www.aiesec.lv>

Ar cieņu –
VLADIMIRS KAROLS,
AIESEC Rīga

Pateicība

Latvijas Universitātes senioru vārdā sirsnīgi pateicos LU vadībai, rektoram Jurim Zaķim, Senāta priekšsēdētājam Mārcim Auziņam, prorektoram Ivaram Lācim, kancleram Pāvelam Fricbergam, galvenajai grāmatvedei Indrai Ribickai, direktoram Atim Peičam, visiem LU dienestiem, fakultāšu dekāniem, jo sevišķi Svešvalodu fakultātes dekānei Ingridai Kramiņai, Ekonomikas un vadības fakultātes dekānam Edgaram Vasermanim, Juridiskās fakultātes dekānam Zigurdam Mikainim, "Universitātes Avīzes" redaktorei Ilzei Brinkmanei, ēdnīcas direktorei Silvijai Ozoliņai, kluba "Juventus" prezidentei Edītei Simanovičai, arodkomitejas priekšsēdētājam Solveigai Skotelei, LU fonda izpilddirektorei Laimdotai Šnīderei, fakultāšu sociālā darba aktīvistiem, visiem labajiem, atsaucīgajiem cilvēkiem par sirsnību, sapratni un rūpēm par Universitātes vecākās paaudzes ilggadējiem darbiniekiem, tagadējiem pensionāriem, par to, ka katrs savu iespēju robežās sagādājat viņiem daudz gaišu brīžu.

Sirsnīga pateicība mūsu ārzemju labdariem - cienījamajai profesorei doktorai Marijai Vaznas k-dzei, cienījamajai Gertje Antonas k-dzei.

Sirsnīgs paldies visiem!

Jaunajā gadā novēlu jums stipru veselību, panākumus un veiksmi jūsu darbā, laimi personīgajā dzīvē.

No saules - spēku, veselību,
No zemes - lielu izturību,
No draugiem - uzticību,
No Laimas - svētību!

MILDA KLEPERE,
rektora palīdze sociālajos jautājumos

Pasākumi 2000.

gada janvārī

Pirmoreiz muzeja vēsturē
neparasta izstāde

Ar Dr. med., docenta Aivara Lejnieka 200 ziloņu figūru kolekciju Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs uzsāk jaunu, aizraujošu izstāžu ciklu "Ārstu hobiji".

Izstādes pamatā ir slimnīcas "Linezers" galvenā ārsta Aivara Lejnieka 90. gados veidotā ziloņu kolekcija, kurā draudzīgi sadzīvo gandrīz no visiem pasaules kontinentiem atvestās un dāvinātās ziloņu figūras. Kolekcijā ir greznumlietišas, kas izgatavotas no dažādiem materiāliem, dažām ziloņu figūrām ir funkcionāla nozīme.

Izstāde būs atvērta līdz 1000. apmeklētājam. Tieši tik daudz jauku pārsteidzošu dāvanu sarūpējuši sponsori.

Bet, sākot ar 2000. gada pirmo nedēļu, tradicionāli ik ceturtdienu plkst. 18.30 notiks tematiskas akcijas.

Muzejs atvērts: O, T, C, P, S no plkst. 11.00 līdz 17.00.

Iedvesma atraisās līdz ar darbu

Mākslas kursu audzēkņu darbu skates Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātē ir sena tradīcija. Šobrīd interesentiem skatāmi studentu darbi. Uz sarunu aicināju Tēlotājas mākslas katedras vadītāju Juri Niki-forovu.

Mākslas mācību studentiem skatēm ne vien jāsaņem darbi, bet tie arī jāparāda citiem. Šie darbi tiek novērtēti desmit ballu sistēmā, saņemta atzīme ir par veikto mācību darbu. Šādas izstādes notiek vairākas reizes semestrī; ir arī starpskates. Vismaz divas reizes gadā sesijas laikā katram kursam, katram studentam, kam jākārt mākslas kursi, jāpiedalās arī šādā skatē. Studenta ekspozīcijā ir semestra laikā radītie darbi mākslas mācībuursos, piemēram, zīmēšanā, gleznošanā, kompozīcijā, grafikā, tekstilā utt.

Arī izvēles kursos tiek doti kopīgi uzdevumi. Ir arī grupas darbi, lielāki projekti. Pārsvārā darbi šajās skatēs ir veikti patsvērīgi vadībā. Darbos, protams, ir arī iespēja izteikt savu individuālo skatu uz dzīvi, parādīt sev raksturīgo rokrakstu. Kopiespāids, ekspozīcija vērtējot arī ir ļoti būtiski. Mākla ir gandrīz gaumes lieta, un par gaumi it kā nemēdzot strīdēties, bet, ja tās ir mākslas mācības, tad vērtēšanas kritēriji ir stingri noteikti.

Mākslas mācību studentiem raksturīgi, ka semestra laikā viņi ļoti daudz strādā, un šī skate ir kā svētki pēc grūta darba.

Lai students spētu sagatavot skatei teicamu darbu, viņam jābūt interesei par mākslu, mērķim, ko vēlas mākslā sasniegt - tāpat motivācijai. Tajā pašā laikā jābūt disciplinētam. Jāsaprot, ka pašauties tikai uz iedvesmu un talantu ir vieglprātīgi. Iedvesma atraisās līdz ar darbu, tāpat talants tiek izkopts darbā. Ja talantīgie studenti nestrādā, viņu talants izplēn. Taču tie, kuri strādā varbūt pat vairāk nekā nepieciešams, un nevis docētājam, bet tādēļ, ka vēlas sasniegt kaut ko vairāk - viņi arī izkopj savas spējas, neapstājas.

ANDA LASE

MEGAZONE
MAKSIMĀLS LĀZERA PIEDZĪVOJUMS

KARSTAS CĪNAS 300 m² LABIRINTĀ

KUPONA UZRĀDĪTĀJAM PĒC PLKST 18.00
15 MINŪŠU SPĒLE - Ls 1.60, 30 MINŪŠU SPĒLE - Ls 3.00

Rīgā, Skolas ielā 21 (ieeja no pagalma) tālr. 7369047

"Universitātes Avīze"

Redaktore ILZE BRINKMANE
Tekstus redīgē IEVA JASINSKA
Tekstus ievada BRIGITA KERSTENA
Datorsalikumu veido GUNTARS STEPĀNS
Saimnieciskos jautājumus kārtō MAREKS LAUVA

Adrese: Raiņa bulv. 19, 136. telpa, Rīga, LV-1586 (pastkastīte atrodas vestībilā, blakus taksofoniem)
Tālruni: 7034328, 7034329; Fakss/Tel.(aut.atb.) 7034330;
Elektroniskais pasts: luua@lanet.lv
Mājas lapa Internetā: <http://ieva05.lanet.lv/~luua>
Reģistrācijas apliecība Nr. 535.
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta.
Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.

VEF Kultūras pils Tautas teātris aicina jaunus dalībniekus

Interesentus lūdzam uz pārrunām 26. janvārī plkst. 19.00 VEF Kultūras pilī 120. telpā

/Vēlams sagatavot nelielu prozas vai dzejas fragmentiņu/

20. janvārī plkst. 18.00

1991. gada barikāžu aizstāvju atceres dienā - Andrim Slaņam, Gvido Zvaigzņem un Jurim Podniekam veltīts pasākums. Aicināti piedalīties Teiksmas Jansones vadītais koklētāju ansamblis un tenors Jānis Sproģis, koncentrālē AVE SOL, Citadeles ielā 7

21. janvārī plkst. 19.00

Seno laiku mūzikas koncerts "Ja tu mani mīli...". Piedalās K. Radovska, L. Ēdofla, V. Jaunzeme, R. Zariņa, I. Šļubovska, G. Ruņģis, E. Everss, J. Markovs, G. Veze, R. Poljšadovs. Programmā: Skarlati, Džordani, Loti, Marcello, Vivaldi. Koncertmeistare Gunta Stāde, koncertzālē AVE SOL, Citadeles ielā 7

21. un 28. janvārī plkst. 21.00

Senioru diskotēka Rīgas Kultūras centrā ILĢUCIEMS, Lidoņu ielā 27

22. janvārī plkst. 19.00

Deju vakars "Ielūdz Austris", kultūras namā DRAUDZĪBA, Tīlta ielā 32

22. - 27. janvāris

Izstāde "LMS DZĪNE 25 gadi", kultūras un tautas mākslas centrā RITUMS, Jaunielā 29a

23. janvārī plkst. 17.00

Koncerts "Pagātnes un nākotnes vidū". Pilsetas romānce. Piedalās T. Berezina, N. Rahmanova, J. Ševčenko, A. Krupskaja (soprāns), V. Geiko, A. Beknazarovs (ģitāra), koncertzālē AVE SOL, Citadeles ielā 7

23. janvārī plkst. 17.00

Klubiņš "PIE IEVAS" Rīgas Kultūras centrā ILĢUCIEMS, Lidoņu ielā 27

27. janvārī plkst. 19.00

Harija Blunava personalizstādes atklāšana. Gleznas un akvareļi. Galerijā VARTI, kultūras un atpūtas centrā IMANTA, Anniņmuižas bulvārī 29

29. un 30. janvārī plkst. 16.00

VEF Tautas teātra izrāde "Grāfs d'Ambrijē" VEF Kultūras pils lielajā zālē, Ropažu ielā 1

29. janvārī plkst. 19.00

Deju vakars "Aivara balle", kultūras namā DRAUDZĪBA, Tīlta ielā 32

30. janvārī plkst. 19.00

Festivāls "Sudraba gredzens". Piedalās Oļegs Pogudins (tenors), Mihails Radjukevičs (ģitāra, Sanktpēterburga), koncertzālē AVE SOL, Citadeles ielā 7

31. janvārī plkst. 19.00

Mihaila Radjukeviča (Sanktpēterburga) koncerts. Programmā: skaņdarbi klasiskajai ģitārai, koncertzālē AVE SOL, Citadeles ielā 7.

DZINTRA OGA,

Rīgas Domes kultūras pārvaldes pasākumu, informācijas un reklāmas nodaļas vadītāja vietniece

RE, KĀ

Jūtos... slikti

It kā nekas nesāp, bet nav spēka, noskaņojuma kaut ko darīt, nav pat mazākās vēlēšanās. Kā cīnīties ar šo sajūtu?

* Atvēliet miegam pēc iespējas vairāk laika. Miegas - labākās zāles pret stresu, možuma garantija.

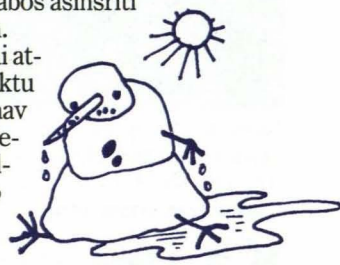
* Uzreiz pēc pamošanās izvingriniet ķermeni. Pat vienkāršākā rīta vingrošana uzlabos asinsriti un dos tonusu dienas sākumam.

* Nodarbojieties ar sportu vai atliciniet laiku pastaigām. Lai veiktu attālumu divu pieturu garumā, nav nepieciešams kāpt trolejbusā. Nepavisam nav obligāti stundām ilgi svīst sporta zālē. Fizisko slodžu pretiniekiem parasta pastaiga svaigā gaisā pilnīgi aizstās visus trenāžierus.

* Kāpiet pa kāpnēm, nebrauciet ar liftu! ais ir lielisks vingrinājums.

* Dzeriet ne mazāk kā divus litrus ūdens dienā.

* Noteikti atrodiet laiku atpūtai katru dienu. Izvēle jūsu ziņā - tā var būt joga, grāmatas, mūzika. Atpūta atslābinās ķermeni un atsvaidzinās galvu.

Tulkojusi ANDA LASE